

KANSAN
NÄYTELMÄ
KIRJASTO

© 1912 MUUSARI

IX

MAIJU LASSILA

LUONNON LAPSIA

Luonnon lapsia

4-näntöksinen huvinäntelmä

Kirjoittanut

Maiju Lassila

Helmi Antola

Helsinki, 1912

Suomalainen Kustannus-O-y. Kansa

HELSINKI, 1912
KIRJAPAINO-OSAKEYHTIÖ KIRJA

HENKILÖT:

Jukka, tukkilainen.

Pirkkä, hänen morsiamensa.

Vänni, ikämies.

Rokka Leena, tukkilaisten emäntä.

Jutikka, Pirkon isä.

Lotta, „ äiti.

Ella, mustalaisvaimo.

Ulla, mustalaistyttö.

Junnu, Ullan isä.

Feda, Ullan sulhanen.

Saku, tukkilainen.

Hilsu, Sakun morsian

Hessu, Ellan sulhanen.

Jorri, Niku, Hakki y. m. tukkilaisia, mustalaisia ja kylän väkeä.

Tämän näytelmän esittämisoikeus seuranäytelmänä annetaan 5 mk:lla, joka määrä on kustantajalle lähetettävä näyttelemislupaa pyydetessä.

Ensimmäinen näytös.

Ukko Jutikan tupa. Jutikka makaa penkillä mahallaan.

LOTTA

(Veisaa virsikirjasta, haikeasti)

Ma oon kuin ruusunen
tai kedon kukkainen:
kukoistan täällä hetken,
siks' kunnes päätän retken.

JUTIKKA

(Nousee istumaan. Haukottelee)

Hoh-hoo-ii! . . . Haukottaapa tämä vielä . . . Eikö
häntä liene tullut kyllyiksi asti maatuksi.

LOTTA

No mitäpä hyötyä tuota nyt sitte on eto herkusta kuin unesta . . . Jos tuota nyt vähä vähemmällekkin jäisit . . . Ei sillä paljaalla unella ihminen taivaasen pääse.

JUTIKKA

Ka eipä sillä . . . *(Ryhtyy tupakkaa panemaan)* Tupa-
katkin ovat tässä lopussa.

LOTTA

(Jatkaa omaa puhettansa, kuin itseksään nurkuen)

Onkin tässä koko talo kuin kuollut . . . Kuka nukkuu ja kuka torkkuu, niin jotta ei enää elävää sielua tunnu olevan koko talossa . . . *(Ottaa ompeluksensa)* Syntikö tuo sitte niin painostanee kaikkia, vai mikä hänessä nukuttanee . . .

JUTIKKA

Se tää kevät painostaa, kun ilmat alkavat lämmitä . . . vaikka ei olisi syntiäkään.

LOTTA

(Haukottelee)

Tarttuupa tuo haukotus näkyy vielä minuunkin. *(Pujottaa rihmaa neulan silmään)* Eikä häneen tule edes ihmisiä käymään, jotta toki tuo enin uni menisi pois.

JUTIKKA

Ka pitihän sen Vännin tulla tähän tästä Pirkasta puhumaan . . . Vaikka eipä tuota näy tulevan . . . Se siellä myllymatkalla otti siitä puheeksi.

LOTTA

Se Antti Vännikö?

JUTIKKA

Se . . . Sen eukon kuolemasta jo tuleekin se lesken vuosi menneeksi.

LOTTA

Ihanko se sitte tosissaan siitä puhui . . . tästä Pirkasta?

JUTIKKA

Ka mitäpä s hän siitä muuten . . . Sanoi jo kevättyöt olevan tehdyt, niin sanoi jotta joutaa tästä nyt niistäkin asioista keskustelemaan. (*Hetken päästä*) Ja onhan sillä Vännillä hyvä talo, ja muutenkin on siivo mies . . . Eikä sitte häytytä tästä konna velasta.

LOTTA

Vai jo se Vänni puhui! . . . Vaikka meneppä näiden rikkaiden puheisiin luottamaan . . . *(Vetäsee säiettä)*
Ja mikäpä kiire tuolla Pirkalla vielä onkaan! . . . On tässä hänelle työtä kotonakin.

PIRKKA

(Tulee kamarista tukka hajalla, kampuupuuuhissa)

Kuka hän lienee kaksi piitä kammasta katkaissut!

JUTIKKA

(Kuin itsekseen toistellen)

Hyvä . . . hyvä talohan sillä on . . . Antti Vännillä.

LOTTA

(Pirkalle)

Huolisitkos sinä, Pirkka, siitä . . . jos se tosissaan ottaisi?

PIRKKA

(Oudostuen)

Kestä?

JUTIKKA

Ka siitä Vännistä.

PIRKKA

Siitä ukko Vännistäkö?

LOTTA

Ka siitä Antista.

PIRKKA

Pyh! . . . No johan minä nyt huolisin vanhasta ukosta! . . . Mekomastakin hyvästä!

JUTIKKA

Eipä sillä ole vielä täyttä kuuttakymmentäkään . . . Vännillä. *(Laputtelee savuja piipustansa)*

LOTTA

(Kuin itsekseen nuristen)

Mikähän lienee tässä velkauttannakin ihmisen silmiä ja korvia myöten . . . vanhoilla päivillään.

JUTIKKA

Ei . . . ei ole vielä kuin vähä yli viidenkymmenen Vännillä ikää!

PIRKKA

(Hyräilee)

Lammen laineet leikkivät
niin kuin pienet lapset

(Purasee punaisen lettirihman poikki)

ja mun ovat iloni
hajallaan kuin hapsset.

JUTIKKA

(Jatkaa omaa puhettaan)

Ja vanhempipa se tällöiset asiat yleensäkin ymmärtää paremmin kuin nää nuoret . . .

PIRKKA

(Kertaa, pankolle kampaamaan istahtaen, hyräillen puoliääneen)

Ja mun ovat iloni
hajallaan kuin hapsset.

Ah tuo tukkakin! . . . On vanunut, kun jäi ilalla laittamatta!

JUTIKKA

Ja rikas talo on vielä . . . Eikä entisellekään emännälleen pahaa sanaa puhunut . . . Vänni.

PIRKKA

(Jyrkästi)

No en huolisi vain Vännistä . . . en vaikka hänet voissa paistaisi ja vehnä jauhoissa vierettäisi . . . Ennen toki ottaisin ensimmäisen, joka vain ovesta tähän tupaan tulee.

JUKKA

(Tulee Sakun kanssa pitkävarret lapikkaat olalla.

Saku juo korvosta)

Tämäkö se on lopultakin sen rikkaan Jutikan talo?

LOTTA

Ka tämä Jutikkahan tätä on vielä tässä isännöinyt.

JUTIKKA

(Piippuaan selvitellen)

Jutikkahan tätä on isännöinyt . . . taloa.

JUKKA

No mitäs siinä sitte muuta kuin kampsut penkille ja miehet taloon vieraiksi. *(Viskaa pieksut penkille)* Ompa siinä tyttö kuin kukka! . . . Ja pankolla vaan istuu ja tukkaansa kampa . . . Emännälläkö se näin kaunis tyttö on?

PIRKKA

(Ynseäksi tekeytyen)

Mitäs se sinulle kuuluu . . . tuntemattomalle miehelle.

JUTIKKA

Ka tämän meidän ämmän tyttöhän se on. *(Itsekseen)*
Tuota piipun pahennusta kun reistailee!

PIRKKA

(Jatkaa omaansa kuin itsekseen)

Jokainen itse kauneutensa tietää . . . ei siinä tarvitse ivata!

JUKKA

Kas, kas sitä emännän tyttöä, kun se on vielä ylpeä . . . Mutta kannattaakin se näin korean tytön ylpeä olla, kun taitaa vielä olla ainoa tytär talossa ja isän kontu on kuin kylä ja talo on kuin linna . . . Annas kun istun tänne pankolle jo likemmäksi ja lämmitytän tätä kylmää kuvetta. *(Istahtaa Pirkon lähelle)*

LOTTA

Tämäpä vasta reilu mies on! Mistä tämä näin reilu vieras oikein on?

JUKKA

Mistäkö on tämä mies? . . . Luusta ja lihasta, suonista ja pahoista juonista ollaan, Räyringistä tullaan ja tukkijoelle mennään.

PIRKKA

(Leikillä, ynseästi)

Mhyy . . . vielä siinä viisastelee! . . . *(Viskaa tukkaansa hartioilleen)* Ikään kuin nyt ei olisi tuommoisia ennen nähty.

JUKKA

No jos on nähty, niin ei ole otettu . . .

PIRKKA

Kun ei ole huolittu . . . Noita nyt tuommoisia saisi tästä kylästä vaikka joka hiussuortuvalle!

JUKKA

O-hoh!

SAKU

(Kintturemeliään tiukentaen)

Se on ylpeä tyttö . . . On siinä sinulle täksi keksäksi kosimista.

JUKKA

Niinhän ne kuuluvat kaikki tämän pitäjän tytöt olevan olevinansa, mutta se on vain hampaiden tällä puolen se olevinaan olo . . . Hyvä niistä silti hellu tulee, kun ne kerran tukkipojan morsiameksi asti ehtivät päästä.

JUTIKKA

(Suinailee Juhon pieksuja)

Vai Räyringistä nämä vieraat ovat! . . . Kuka siellä Räyringissä näin hyviä pieksuja tekee?

SAKU

Se on koko Räyrinki yhtä suutaria . . . Tällä Jukallakin syntyy pieksut, kun se vain saa käsiinsä vähä pikilankaa ja naskalin tyngän . . . *(Kohentaa housujaan kauluksesta)* Nahkastakaan ei ole paljon väliä, jos sitä on tai ei.

LOTTA

Ä-hää! . . . Vai Jukka tämän nimikin vielä on!

SAKU

Jukaksihan ne haukkuvat tätä.

JUTIKKA

Vai Jukaksi haukkuvat! (*Suinaa pieksuja tarkemmin*)
Vai Jukaksi haukkuvat . . . Hyvä niissä on tuokin
ompelus ja malli.

JUKKA

Paljaaksi Jukaksi vain haukkuvat herjat . . . Entäs
mikäs tämän emännän tyttären nimi on?

LOTTA

Pirkkahan se on.

JUKKA

(*Nykäisee kyynäspäällään Pirkkaa*)

Kuule Pirkka! Mikä sinun nimesi on?

PIRKKKA

(*Sysää leikillä, nyäisten kyynäspäällään*)

No! . . . Etkö kestä siivolla! . . . Alkaa jo siinä
nykiä.

JUTIKKA

(*Lopettaa pieksujen suinailun*)

Hyvät . . . hyvät on pieksut siinä . . . Saa reittä
myöten mennä veteen, eikä kastu.

HUUTO

(ulkona)

Jutikka hoi! . . . Onko se Jutikka itse siellä tuvassa?

JUTIKKA

(Rientää avamaan akkunaa. Itsekseen)

Kuka siellä tiellä nyt huutaa. *(Kovasti, ulos)* Kuka siellä huutaa minua?

HUUTAJA

Minähän se . . . Oletko sinä kotona?

LOTTA

Jos se on se Varilan vävy akkoineen, niin sano jotta et ole kotona . . . Se tulee siihen taas kahvia vahtimaan!

JUTIKKA

(Huutaa ulos)

Mitäs sinulla on asiaa?

HUUTAJA

Se Vänni on hevosineen täällä tiellä. Olisi tahtonut sinun kerallasi puhua.

JUTIKKA

Ka káske tulla tupaan . . . Kotonahan minä olen.

HUUTAJA

Sepä puhuisi siitä Pirkan asiasta, eikä tahtoisi itsensä tytön kuullen vielä alottaa.

JUTIKKA

No sano, jotta minä tulen sinne, kun tässä vain ennätän pistää hatun päähäni! (*Lotalle*) Se olikin tämä Juoperin Matti, joka huusi . . . (*Hattuaan etsien*) Missähän se minun hattuni on, niin minä menen sen Vännin puheille . . . (*Sakulle*) Onkohan se siinä vieraan alla . . . se hattu.

SAKU

(*Nousee longottaen*) On siinä näkyy hatun näköistä. Kenenkähän lienee . . . kun on siihen alle jäänyt.

JUTIKKA

Siihempähän on jäänyt vieraan alle . . . (*Oikoo hatun ja panee päähänsä*) Alkaakin jo vanheta hattu . . . Nikulan kaupasta ostin kahdella markalla jo toissa vuonna ja sanoi Nikula sen ikänsä kestävän, mutta eipä näy senkään puheisiin olevan luottamista. (*Lähtee*)

LOTTA

(*Lähtee jälestä*)

Kuulehan Jutikka, kun minä vähä sanon . . . ennenkun nyt päätät!

PIRKKA

(Yrittää kieltää)

Äiti hoi . . .

LOTTA

(Keskeyttäen, mennessään) No mitä sinä nyt siihen vielä sotkeennut . . . ennen aikojaan . . . *(Ovessa)* Ikäänkuin nyt isäsi ei sitä paremmin ymmärtäisi! *(Poistuu)*

JUKKA

Sulhastako ne lähtivät tälle ylpeälle tytölle haastattamaan? . . . Hä, Pirkka?

PIRKKA

No mitäs se sinuun kuuluu! . . .

JUKKA

O-hoh . . . sitä nuoren neidon ynseyttä . . . Onko se sulhanen jo oikein viisas vanhuuttansa?

PIRKKA

(Hypähtää ylös)

No se asia ei kuulu syrjäisille! *(Akkunasta)* Isä hoi!

JUTIKKA

(Ulkona)

No?

PIRKKA

Sano sille Vännille, jotta menköön kissan häntään
koko ukko! (*Menee kamariin*)

JUKKA

Saakelin nätti tyttö ja kerrassaan reilu luonnol-
tansa!

SAKU

Se on tämän saman Jutikan tyttö, jota ne jo siellä
Patanassa kehuivat kauniiksi . . . tyttöä nimittäin.

JUKKA

(*Harmittelee*)

Saakurin tyttö, kun livahti pois . . . Tuonnekohan
se kamariin nyt aikoo kätkeytyäkin. (*Koputtaa ovelle*)
Pirkka hoi . . . Pirk-ka! . . . Vastaa nyt edes, Pirkka!

PIRKKA

(*Kamarista*)

No enkä vastaa . . . Elä huudakaan turhaa!

JUKKA

Ah kun sinä rupeat ylpeäksi! Tule pois, Pirkka,
ja istu pankolla tukkipojan silmän ilona . . . Pirkka . . .
Kuulehan, Pirkka, kun minä sinulle laulan. (*Laulaa
reilusti*)

Aina mun kultani akkunalla
on kukkinut punainen kukka.
Kultani on niin iloinen
ja hieno on hällä tukka.

ULLA

(Saapuu, kertaa lauluun tarttuen)

Kultani on niin iloinen
Ja kaunis on minulla tukka.

JUKKA

He-hei! . . . Ulla! . . . No mistä viskasikin sinut
mustalaisista ihanimman! . . . Ja minnekä sinä hent-
tusi heitit.

ULLA

*(Reippaasti laulua jatkaen, tehden tanssiliikkeitä laulun
tahdissa)*

Koivu niin kauniisti viherjöipi
ja käki se koivussa kukkuu.
Vaan koivun juurella teltassaan
mun armaani rauhassa nukkuu.

(Kertaa hyvin nopeasti, pyörähdellen)

Vaan koivun juurella teltassaan
mun kultani rauhassa nukkuu.

Kuule Jukka kun minä sinulle supatan: Tässä
talossa on tyttö, joka on iloinen kuin lintu ja kaunis
kuin kukka. Anna sinä Ellan lempi nostaa, niin se

lintu lentää polvellesi ja *(pyörähtää reippaasti)* noin on silloin iloista elämä... Mutta kuulehan kun minä sinulle supatan toiseen korvaan. *(Saku vetäytyy penkille syrjälleen loikomaan)*

JUKKA

No valehtelehan nyt... Tähän oikeaan korvaan.

ULLA

(Jukan korvaan)

Sitä kaunista lintua rakastaa vanha Vänni, joka ei ole sitä vielä nähnytkään.

JUKKA

Elä nyt uskottele... Jotta ei ole nähnyt.

ULLA

No totta on kuin tuhman vala! Kaksi on kappaletta maailmassa, joita ei Vänni ole koskaan nähnyt, nimittäin tämän talon tyttöä ja päänsä takapuolta... Vasta talvella muutti Räyringistä tänne Vännin taloon, sai talon omakseen ja ukko Vännin nimekseen, mutta Pirkkaa ei ole ukko saanut vielä katsahtakaan, ei silmän herkuksikaan.

SAKU

Se onkin sitte se entinen Salmelan talon ukko sieltä Räyringistä... Sehän se möi talonsa ja muutti tänne.

JUKKA

(Lyö näppiä ja viheltää kuten hoksattuansa asian)

No nyt minä jo!

ULLA

No mitä?

JUKKA

No nyt minä jo ymmärrän! . . . Nyt minä jo älyän Vännin vehkeet . . . Ilmanko se jo Räyringissä asuessaan itse oli tarjonnut lainaa tälle Jutikalle, kun tämä oli saanut maksaa kymmenen tuhatta sitä Kolo-kankaan entisen renttuherran takuuta . . . Ukko, joka ei olisi antanut muille viittä penniä velaksi, vaikka häneltä olisi mustalaisen voimalla ja sitkeydellä apua rukoillut!

ULLA

No ilmankos se olisi muuttanut Räyringista tänne ihan talon aitan oven eteen! . . . Nyt ota, Jukka, lintu lennosta kiini ennen kun se ansaan tarttuu!
(Suinailee Pirkon huivia)

SAKU

Vai täällä se Vänni nyt eukkoa onkii . . . Se jo kosi kaikki Räyringin tytöt ja lesket. Leskiltä sai rukkasia ja tytöiltä uuniluutaa . . . *(Muuttaa sänkyyn venymään)* Tuossa on pehmeämpi venyä!

JUKKA

Vai täällä tuo ukko-höperö hääriä! *(Tarttuu leuvasta Ullaa. Nopeasti)* Kuulehan, Ulla!

ULLA

(Lyö leikillä huivilla)

No! . . . Elä nipistä toisen omaa!

JUKKA

No elähän nyt suutu joutavasta . . . Ei se suu pussaten pahene, eikä tyttö likistellen . . . Nostiko Ella Pirkkaan lempeä . . . Vännille nimittäin?

ULLA

Nosti . . . Ja nousee . . . Viisikolmatta markkaa antoi Ellalle Vänni.

SAKU

(Jukalle)

Nostata sinäkin *(Vetäytyy peiton alle)* Jukka! . . . Tässä on hyvä maata!

ULLA

(Viskaa huivin orrelle. Kuin itsekseen, hyräillen)

Koskahan mun kultaseni
mulle punahuivin tuo.

(Ryhtyy tukkaansa laittelemaan asettaen hivusneulan huuliensa väliin)

JUKKA

(Mieltien)

Minkä hiton jutkun sille Vännille tekisi tässä.
(Rutosti Ullalle) Kuulehan, Ulla! Ruvetaanpas yksissä
neuvoin Vänniä vastaan.

ULLA

*(Jatkaa itseksensä hyräilyään. Ottaa huivineulan suustaan
ja asettaa sen tukkaansa)*

Jos hän tuo sen punahuivin
kesäksi hän talven luo.

JUKKA

(Jatkaa pyyntöään)

Vai mitä, Ulla?

ULLA

(Kertaa iloisena, nopeasti)

Jos hän tuo sen punahuivin
kesäksi hän talven luo.

JUKKA

(Jatkaa)

Ui-la!

ULLA

No mitä nyt?

JUKKA

Jotta liitytään yhtenä Pekkana Vänniä vastaan.

ULLA

Pitäisikö Pirkan lempi sinuun nostaa? . . .

JUKKA

Lemmet minä itse nostan ja tyttöjä on joka sormelle jo ennestäänkin. Mutta Pirkka on Vännistä vapautettava. Siinä ei auta Vännin kukkaro, ei tuppi . . . No, Ulla!

ULLA

(Äkkiä)

Ja paljonko annat, jos liittoon rupean? *(Odottaa vastausta)* No? . . . Kaivele taskusta rahoja!

JUKKA

(Kokoo rahoja liivin taskusta, kuin itsekseen)

Reikä, pahennus on tainnut taskussa olla. *(Näyttää)* Tuossa ovat viimeiset pojan pennit.

ULLA

(Lukee katseellaan)

Yksi . . . viisikolmatta . . . kaksi . . . kaksi ja puoli. *(Avaa hameensa taskun)* No pistä tuonne hopearahat, niin oitis puhun Pirkan puolellesi.

JUKKA

No oli menneeksi! (*Työntää kätensä hameen taskuun*)

ULLA

So, so! (*Lyö leikillä poskelle*)

SAKU

Ä-häh! . . . Saitko.

JUKKA

Rakkautta se on vain tytön lyönti ja myöntymystä neitosen vastaan-veikinä.

ULLA

No tule nyt, niin mennään tästä Ellan luo. (*Vie käsivarteen tarttuen*) Ja vävy sinusta tulee tähän taloon ennen kun tukit meressä ovat heinäpielekset ahoilla. (*Menevät*)

SAKU

(*Vetäytyy peiton alle umpikorviin*)

Nukuttamaan rupeaa. Sekö tuo Viitalan Heikin ruoka painostanee!

PIRKKA

(*Tulee koristautuneena, hämmästyen*)

Voi, voi! . . . Joko ne nyt menivät pois! (*Katsoo ikkunasta, harmissaan*) Sehän se äiti, kun ei pyytänyt

niitä jäämään tähän asumaan! . . . Ihan kuin tässä ei olisi tilaa ollut! *(Kääntyy pois akkunasta. Tekeytyen)*
No menkööt! . . . Oli siinä olevinaan! . . . Ikään kuin nyt ei olisi ennen parempiakin nähty!

LOTTA

(Palaa)

Joko ne tukkilaiset nyt menivät . . . Ja joutivatpa nuo mennäkin siitä itseään kehumasta . . . ja ylpeilemästä.

PIRKKA

(Harmissaan)

No mitäs te ette aikanaan pyytäneet taloon asumaan!

LOTTA

No kukapa nämä kaiken maailman kulkijat tietää mitä ne ovat . . . Vaikka heillä lie omalla puolellaan jo miten isot joukot elätettävänä!

PIRKKA

(Viskaa kauniin nauhan kaulastaan pöydälle, itseksensä)

Äs! Tuonkin vielä turhaan panin!

LOTTA

Olisit tuon nauhan antanut olla nyt kaulassasi . . . Ja panisit vaikka sen ristiruutuisen hameen päällesi . . . Kuka tietää mitä vieraita tähän kohta tulee!

PIRKKA

(Akkunassa. Nauraa ääneensä)

No, voi tokiinsa!

LOTTA

Mitä sinä nyt siinä naurat.

PIRKKA

(Kuin itsekseen)

Kun se on vielä niin hassun näköinen koko ukko.
(Nauraa) Ei... Pois minä menen ennen kun se tulee. *(Lähtee kiireellä)* Koko kyläkin tuolla jo nauraa!

LOTTA

(Pidätellen)

Pirkka... Pirkka hoi... Mitä sinä nyt siitä jo pakenet... Ei tuo nyt syö... *(Yksin jäätyään)* Voi, voi sitä tytön hänksäkköä!... Kun se taas rupeaa siinä sitä omaansa ajamaan.

JUTIKKA

(Tulee Vännin kanssa)

Tässä... tässähän sitä vain asutaan... Ka käy peremmä.

VÄNNI

(Katselee tupaa ympäri seiiniä)

Onhan tässä sinulla iso tupa . . . Onko tämä monta syltä kanttiinsa?

JUTIKKA

Onhan tämä siinä puolen viidettä paikoilla.

VÄNNI

(Mittaa sylillään seinää jonkun sylvälin likipitäen, ulompana seinästä)

On siinä seinää yli viiden oikein roima sylen . . . On . . . on siinä jo tupaa puolessa kuudetta sylessä pienen perheen asua . . . sillä mitäpä sillä liialla tuvankaan koolla ihminen tekee! *(Niistää nenäänsä)* Tuokin nenä on taas ruvennut reistailemaan . . . Mikä häntä sitäkin alituiseen tukennee!

JUTIKKA

Olisihan tässä tätä puuta painaa . . . jalkoja lepuuttaessa.

VÄNNI

(Istahtaa sängyn reunalle. Saku vetäytyy taaemmas)

Onpa tässä saanut istua jo, jotta jalat tahtovat jo sen istumisen paljoudesta koukkuun kangistua . . .

(Kääntää puheen) Eipä se muutoin meidänkään talon tupa tarvitse suuruudessa tämän tuvan rinnalla pu-nastua . . . Kun ei liene vielä suurempikin . . . Niin että mitäpäsi siinä on Pirkalla sen enempää ajatteluja. Ei hän kaupassa menetä.

JUTIKKA

Ka mitäpäsi se hänen ajattelustaan enää paranee-kaan. Kun mikä on kerran sanottu, niin se on sanottu.

VÄNNI

Ka mitäpäsi ne nää alaikäiset osaisivatkaan aja-tella. *(Kääntää puheen)* Siinä laitetaankin siitä toisesta kammarista tapissierikamari, niin ei hänellä siinä ole mikään hätä ollessa ja eläessä.

JUTIKKA

Ka mikäpäsi hänellä siinä on . . . rikkaassa talossa. Eikä tämä Pirkka muutenkaan niin nirpukas ole, jotta se ei oikeaan tyytyisi . . .

VÄNNI

Joko sillä on miten paljon sitä ikää . . . tällä Pir-kalla?

JUTIKKA

Mitenkäs paljon sillä onkaan sitä. (*Huutaa kamariin*)
Pirkka hoi! . . . Paljonko sinulla on jo sitä ikää?
(*Avaa kamarin oven*) Pirkka hoi! . . . Ka eihän sitä
olekaan täällä . . . Minnekähän tuo tyttö nyt joutui.
(*Lotalle*) Muistatkos sinä, Lotta, miten paljon sillä on
jo niitä vuosia?

LOTTA

Ka saman ikäinenhän se on kuin tämä Puumalan
Antin tyttö . . . Ja eikös sitä silläkin ole jo kahdes-
kymmenes menemässä?

JUTIKKA

(*Vännille*)

Ka se on sen Puumalan tytön ikäinen . . . Ei ole
tullut kirkon kirjoista tarkemmin kysytyksi.

VÄNNI

Paras ikäpä tuo sitte on hänelläkin jo naimisiin
mennä. Ja onhan siinä mulla vielä niitä rahojakin
muutama parikymmentä tuhatta . . . Niin jotta mikä-
päs hänellä on siinä emäntänä ollessa!

JUTIKKA

Ka mikäpäsi siinä on . . .

VÄNNI

Viljelyksiä kun vielä siihen lisää ja sen Hautakosken suon ottaa viljankasvuun aina sinne Törmän Pekan rajaan asti, niin kelpaa siinä Pirkan elää leipoa. (*Lähtee pankon luo*) Taas tuo nenä pahuus rupeaa tukkeutumaan . . . (*Niistää*) Ah tuo ryökäle! . . . Minkälaista peliään se hyväkäs siinä tänä päivänä pitää . . . Turisuttaa ja tärisyttää kuin ei parempaa tehtävää olisikaan kuin sitä vain selvitellä. (*Menee penkille istumaan*) Kun hänet nyt sattuisi näkemään, että tietäisi käyvätkö hänelle sen Anna-vainajan vaatteet.

JUTIKKA

Ka tämän äitinsä kokoinenhan se on . . . Vai onko sinua vähä pitempi?

LOTTA

(*Pankon edustaa lakasten*)

No eiköhän hänelle nyt tässä kokoa ole . . . yhdelle tytölle!

VÄNNI

No sittepä se on asia selvä siltäkin puolen! . . .
Tottapa se silloin oli korkeudessa jo niin määrätty.
(*Tarkastelee Jukan pieksuja*) Tottapa se oli siellä määrätty, kun se niin kävi. On siinä pitkävartiset pieksut!
(*Mittaa jalkaansa vasten*) Reiteen asti näet ulottuu varsi . . . On siinä tuhlattu nahkaa!

JUTIKKA

Tukkilaisten pieksuja . . . Tässä poikkesivat äsken, niin liekö heiltä unehtunut . . . pieksut. Eihän sitä tään talollisen kannata niin pitkiä pitää.

VÄNNI

Pitkät ovat varret . . . Ketähän nuo tukkilaiset olivat, kun on niin pitkät pieksun varret?

JUTIKKA

Ka sanoivathan ne tässä nimensäkin . . . Lieköhän jäänyt tälle Lotalle muistiin . . .

LOTTA

Niitähän ne sanoivat olevansa tämän Vännin entisiä kotipuolelaisia . . . sieltä Räyringistä . . . Eikös sen toisen nimi ollut Jukka? . . . Vai mikä Jakka se oli?

VÄNNI

Se on sitte niitä Niittykosken köyhän talon poikia . . . (*Mustasukkaisena*) Ja muuten hyvin huono mies, se Jukka . . . huono mies ja suuri valehtelija ja kova naisein menijä . . . Kaikki Räyringin työt on jo pahoille teille mukanaan vietellyt. Yksi tyttöjen itku vain kuuluu koko Räyringistä.

LOTTA

Vai semmoinen vehnänen se on! . . . Ilmankos se tässä jo kehui ja jo tuttavaksi tekeytyi.

VÄNNI

Semmoinenhan se on . . . Kiittää siinä luoja isä, joka siltä tyttärensä suojelee . . . Tätä kunnollista maantyötä kun ei viitsi tehdä, niin tukkijoella toki juoksentelee.

JUTIKKA

Johan sen näki eleistäkin, jotta laiska se on.

POIKA

(*Ovelta*)

Vännin ruuna on päässyt irti ja juoksee maitokuorman kanssa pitkin tietä.

VÄNNI

(Syöksyy kengät kädessä ulos)

Ruunako! . . . Prtuu . . . prtuu . . . Hattu! . . . hattu lempo. *(Kääntyy hattuaan sängystä ottamaan)* . . . Prtuu . . . perhana . . . *(Viskaa kengät pois)* Kaataakohan tuo sen maitokuorman . . . *(Ulkona, kovasti)* Prtuu, ruuna . . . Ottakaa kiini heittiö!

LOTTA

(Jutikalle, halaillen)

Mene nyt sinäkin siitä apuun . . . Mene nyt sukelaan ennen kun kaataa maidot!

JUTIKKA

(Ulos kiirehtien)

Mikä sen nyt päästikin irti . . .

LOTTA

(Rientää perässä)

Saavatkohan nuo tuon kiini ennen kun se kaataa maidot!

SAKU

(Nousee, haparoi ensin hatun otsalleen, nousee seisomaan, venyttelee ja haukottelee)

Pitäisi tässä lähteä ulkona pistäytymään *(menee veltosti)*, niin näkee miten niiden Vännin maitojen kanssa on käynyt.

ELLA

(Ovessa, tullen Pirkan kanssa)

Pirkka-kulta! . . . Elä usko mitä ihmiset sanovat, vaan mitä kortit sanovat, sitä Pirkka aina usko . . . Tulehan kun povaan sinulle! . . . Kaikki haastan, niin kuin on alussa määrätty sinulle tapahtuvaksi . . . *(Istah-taa pankolle)* Vaikka tässä pankon kolkalla katsomme millainen on kohtalo sinulla . . . Istu siihen, kulta-sirkku! *(Kortteja seottaen)* Muu joukko jäi sinne Tee-risen taloon . . . Kohta tulevat kaikki tänne . . . Nosta nyt tuosta kahdesti, Pirkka.

PIRKKA

(Nostaa)

No . . . Vain jos nyt vaan valehtelet, niin . . . Voi miten on huonoja värejä.

ELLA

Ensin on huonoja värejä, sitte tulee hyviä värejä . . . Tulee rakkauden värejä. *(Huutaa)* Ulla! *(Ulla tulee)* Ota, Ulla, tuosta emännän perunoita ja laita kattila tulelle . . . Pane jotta riittää lapsillekin. *(Ulla ryhtyy perunan keittoon)* Noin on iloiset kortit sinulla . . . Tuossa on ruutuverinen mies . . . Se tulee maata myöten vetten takaa . . . Tuossa ovat pahat kielet välissä ensin . . . Mutta sitte taas selviää kaikki. *(Ullalle)*

Ota, Ulla, suolaa emännän säiliöstä ja pane suola potaattiveteen, niin maistuvat perunat paremmilta. *(Povaa)* Tässä on välillä vanha ristiverinen, rikas mies . . . Mutta ei se ole se oikea sinulle . . . Sen kanssa olisi sinulla noin paljon mustaa murhetta maailmassa . . . noin paljon suuria suruja . . . Ja yhä vain mustia värejä . . . Hhuu! *(Viheltää, ihmetellen)*

PIRKKA

(Nauraa)

Voi, voi kun sinä Ella puhut hullutusta! . . . No entäs sitte?

ELLA

Nyt ilmestyy taas se ruutuverinen . . . Tuossa yhtyvät tiet ja nyt on noin paljon iloista väriä . . . Yhtä iloa on koko elämä. *(Ullalle)* Hoihkase sitte, Ulla, Teerisen talolle, jotta tietävät tulla tänne murkinalle . . . *(Povaa)* Noin se nuori ruutuverinen rakastaa sinua, Pirkka . . . Tässä on kihlasormus . . . tuossa ovat hääkortit ja herttaässä ja tässä avioliitto ja lapset . . . Ja tämä ruutuverinen kulkee vettä myöten airoton vene aluksena ja vene on pyöreä kaikin puolin.

PIRKKA

(Huudahtaen)

Ella! . . . Nyt minä tiedän: Jukka on käsenyt sinun povata . . .

ELLA

Jukka! . . . Ella ei puhu käskettynä. Kortit puhuvat käskemättä . . . Kortti ei koskaan valehtele.

PIRKKA

Elä väitä . . . elä väitä yhtään . . . Tukkilaisella on pyöreä puu aluksena ja Jukka on tukkilainen. (*Viskaa Jukan pieksut*) Tuossa ovat sen pieksutkin vielä jälellä . . . Vieläkö kiistät. (*Menee kamariin*)

LOTTA

(*Palaa*)

Sinne näet kaatuivat Vännin maidot . . . Eikä ollut miehistä sen verran apua, että olisivat aikanaan ottaneet hevosen kiini . . . Potaattiako se tää Ulla keittää . . .

ELLA

Potaattia, hyvä emäntä . . . Joukko on syömättä Teerisen talossa, niin käskin Ullan keittää perunoita . . . Anna, hyvä emäntä, reikäleipää tästä vartaan nenästä . . . (*Ottaa leivän*) Luoja hyvä isä siunatkoon sinulle sijaan . . . Ja hyvän antakoon sulhasen nuorelle tyttärelle . . . Hoihkase, Ulla, joukko jo tänne! Hyvät ovat sinulla leivät, emäntä.

JUTIKKA

(*Palaa*)

Se on se Vännin hevonen liika lihava, kun ei kestä huonoissa pitimissä . . . Tietäähän ne rikkaan syötiläät . . .

ULLA

(*Huutaa ovelta*)

Ho-hoi! Tulkaa syömään! Potaatit ovat kohta kypset! (*Saku palaa. Nykäsee Ullaa kylestä*) No. (*Lyö*) Etkö pidä kurissa kynsiäsi! (*Ryhtyy Ellan kanssa ruokaa laittamaan*)

JUTIKKA

Hyvä toki, että ei itse Vänni sattunut kärriin ja tappanut itseään siinä rytäkässä! . . . (*Jorri tulee*) Siinäpä tulee vähä mojakka mies!

JORRI

(*Saapuu mojakkana, lakki otsalla, olalla nuora, josta riippuu selässä palvattu lampaan jalka, edessä kaksi reikäleipää.*)

Ripustaa nuoran orren päähän)

On tässä talo hyvällä paikalla . . . Kenenkä talo tämä on?

LOTTA

Tämän Jutikanhan tämä on.

JORRI

Läksin tänä keväänä tälle tukkijoelle, niin arvelin pistäytyä taloon, kun sattui näin tienvarrelle.

LOTTA

Mhyy! . . .

JUTIKKA

Vai taloon poikkesit! (*Lampaanjalkaa tarkaten*) Paljonko tuommoisesta lampaan kypälästä maksoit?

JORRI

Ka toista markkaa. (*Muuttaa puhetta, ryhtyen tupakan panoon*) Saa nähdä miten nyt täällä onnistaa . . . Niillä toisilla tukkijoilla joutuivat kaikki miehet naimisiin . . . Ainoastaan yksi meni hukkumalla viime kesänä. (*Pirkka palaa*)

LOTTA

Eikös tällä vieraalla itsellään vielä ole sitä eukkoa?

JORRI

Mitäpä sillä tekee . . . Olisi vain lisänä syö-
mässä . . . (*Sakulle*) Tukkilainenko sitä sinäkin olet?

SAKU

Tukki.

JORRI

Saa nähdä minkälaisia palkkoja ne nyt rupeavat maksamaan, kun on tämmöiset raha-ajat!

JUKKA

(Saapuu)

Saiskohan matkapojat näin hyvässä talossa niin kuin sitä yösijaa ja mahan täytettä rahan edestä?

JUTIKKA

Eipä tässä ole liikoja tiloja . . . Pienet suojat ovat ja iso oma joukko on.

SAKU

(Jukalle)

Se Vänni äsken morkkasi meitä . . . Se kosii tään ukon tytärtä!

JUTIKKA

Ja kuka näitä kirjattomia kulkijoita uskaltaa pitää-kään . . . Jos lienevät mitä niitä Räyringin naisten pilaajia.

JUKKA

No kun ei, niin ei . . . Ei se mies koskaan si-jaansa sure, vaan helluaan se ikävöi . . . *(Viskaa kengät olalleen)* Sen kun kengät olalle . . . Ja kun,

Pirkka, tulet tukkijoelle, niin peli siellä vinkuu ja kiikut heiluvat ja vettä ja iloa on köyhällekin antaa... He-hei!... Sielläpä on iloa taloon tulee... Ei nyt tässä talossa tupa tyhjänä haukottele, eikä leipä syöjäänsä itke.

Mustalaislapsijoukko töytää tupaan. Poika soittaa huuliharppua. Toiset ryhtyvät heti suorastaan hippasille, juoksennellen ympäri tupaa, ja huudahdellen: hippa! hippa! hippa! Lapsien perästä työntyy muu joukko alkaen touhuta ja puhella yhtä aikaa:

ELLA

Saitko sinä mitä Teeriseltä?

KAISA

Sain leivän ja kyrsän... Ja Junnulle sain Heikin vanhat housut... Maitoa ei antanut emäntä ja voin valehteli lopussa olevan.

ELLA

Valehtele! Uudessa tuvassa sanoivat jotta äsken

ULLA

Ota, Juiju, kattila tullelta ja kaada pois potaatti-vesi siitä...

JUNNU

Yhäkös ne ovat potaatit kiehumassa, vaikka jo äsken hoihkasit syömään tulla?

JUIJU

Sanka polttaa!... Antakaa rättiä tänne, tuokaa rättiä tänne! Antakaa räsyä rutosti tänne, muuten

on kirnuttu Teerisellä . . .
Ja vanhaa voita on hinkki
aitassa jälellä . . . Ottakaa
emännän suoloja vakasta
ja alkakaa ruuan ääreen
kokoontua ja siunatkaa
kukin ruokahalunne, jotta
ei liikoja kuluisi!

polttaa käden rakoille
sanka pakana . . . Ota
Ulla emännän rätti uunin-
kolosta.

ULLA

Siinä on emännän pyy-
hinriepu. Kaada vesi kui-
viksi ihan . . . Katko, Juiju,
sinä leipiä muruiksi. Minä
otan padasta perunoita.

JUKKA

Niin sitä elää ja iloita pitää.

Eräs poika koettaa kätkeytyä Jutikan taa, joka seisoo keskellä tupaa. Toinen ahdistelee häntä, ottaaksensa hippaa. Niin kiertävät he Jutikkaa, joka hokee: Kah . . . kah . . . kah . . . Tämäpä vasta elämää on!

LOTTA

(Alkaa hosua huivilla toisia hippasilla olijoita)

Etkö sinä, Ella, kiellä noita pentuja jo . . . Sär-
kevät jo koko talon muruiksi. *(Huutaen)* Ella . . .
Ella hoi!

ELLA

(Hosuu huivilla Jutikan ympäri juoksijoita)

Ettekö jo herkiä pakanat siinä isännän ympäri
juoksemasta!

TUKKILAISET

(Työntyvät ovesta tupaan)

He-hei!

HAKKI

Täälläpä vasta oikea elämä alkaa!

(Eräs mustalaistyttö tukistaa muuatta poikaa)

JUTIKKA

(Siunailee)

No jo nyt on koko talo nurin!

Toinen näytös.

Tukkijoella. Metsä Iso kattila vivussa. Eräässä oksassa leipä. Käki kukkuu.

Jorri venyy ruohokossa mahallaan. Toiset lyövät korttia hänen hartioillaan.

HAKKI

Nosta, Saku. (*Saku nostaa*) Ruutu valttia!

SAKU

(*Lyö kortin hartiaan*)

Noin sitä lähdetään!

PUHURI

(*Lyö*)

Ja eikä surra!

VEKI

(Lyö)

No ei!

NIKU

Kellä on maata.

HAKKI

Minulla on . . . *(Lyö)* Nakki!

SAKU

Tikki!

NIKU

Pietti.

JORRI

(Mahallaan, päättään kohottamatta)

Piettikö tuli? . . . Sakulle?

SAKU

Piettihän tuo tuli . . . Tuli tuo häjy! . . . *(Lohdut-*
tautuen) Vaikka voitinpa minä eilen neijäkymmentä
penniä.

LAULU METSÄSTÄ

(Saku sekaa kortteja)

Kerta se näkyy punainen talo
kaunihin koivikon takaa
ja tapissieri kammarissa
se kultani kerran makaa.

HAKKI

Jukka laulaa . . .

NIKU

Hittoko sille Jukalle on nyt tullut! Se ei ole enää ihan ennallaan.

SAKU

Jukka on rakastunut.

HAKKI

Elä nyt! . . . Jukkako?

NIKU

Kehen se rakastui?

SAKU

Pirkkaan . . . Vaikka se ei sitä itse sano.

HAKKI

(Jorrille, joka nousee istumaan)

Hei! . . . Pöytä nousee istumaan. *(Nauraa)*

NIKU

Kunhan ei lähtisi pöytä tästä vaikka hilsun ha-
kuun. *(Naurua)?*

JORRI

(Istuu hattu silmillä, polvet pystyssä)

Siihen Jutikan tyttöönkö se Jukka rakastui? . . .
siihen jota se ukko Vänni kiertää?

SAKU

Siihen . . . Mutta voittaa se Jukka. Ei se tyttö
Vännistä huoli.

JORRI

Onhan se Jutikalla siinä joutava tyttö . . . Mutta
onpa sillä Vännilläkin paljon rahaa ja hyvä ori . . .
se Löötin Antilta ostettu.

HAKKI

Ori! . . . Sinä siinä olet ori. *(Naurua)* Ei se nyt
tyttö hevosesta välitä.

JORRI

Ja ottaisi Jukka sitte vaikka sen Viitalan tytön . . .
tahi sen Tostulan Jullun lesken. Sillä on neljä leh-
mää ja oma mökki.

SAKU

Elä jorise siinä joutavia! . . . Vanha mies!

HAKKI

Saku suuttuu Viitalan tytöstä . . . Se jo sille viime pyhänä osti vyyhden rinkelä.

KAIKKI TOISET

(Nauraen)

Sa-ku . . .

JORRI

Onko se totta Saku?

SAKU

(Närkästyneenä)

Haista halivilivoo! *(Menee kojuun)*

NIKU

Ei Saku sano.

JORRI

(Sakun lähtiessä kojuun)

Saku lähtee silmiään pesemään . . . ensi pyhää varten.

HUUTO

Ruhka Niittykoskessa!

TOINEN HUUTO

(Toisaalta)

Ruhkalle miehet . . . Ruhkalle!

HAKKI

(Huutaa vastaan)

Tullaan! . . . No lähdetään sitte miehet ja puretaan ruhka! *(Lähtevät)*

JORRI

(Pystyyn vääntäytyen)

Pahan hengen pölkyt, kun eivät lepopäivääkään pyhitä. *(Menessään)* Kulkevat vain ja vielä ruhkia tekevät!

JUKKA

(Tulee, viskaa keksinsä maahan)

Yö on taas valvottu, mutta ei se tämä työ väsytä, vaan tämä muu . . . Mutta hittopa heitä surkoon! . . . Jos tyttö menee, niin jäähän Jumalan ilma! *(Istah-taa kivelle)* Jumalan ilma ja tukkityöt.

LAULUA METSÄSTÄ

Auki akkuna olla nyt joutaa.
Minun kultani järvellä soutaa
ja mä aattelen häntä nyt vain!
Hältä viestin ma illalla sain.

JUKKA

Ei . . . ei ole tuo Pirkan ääni.

HUUTO METSÄSTÄ

Sa-ku . . . Viitalan Heili siellä laulaa!

LAULU

Aalto ruuhta jo rantahan kantaa.
Sulle, kultani, tahdon ma antaa
mitä mulla nyt hellää on.
Sinun tähtesi oon iloton.

JUKKA

Heili . . . Heili siellä laulaa Sakullensa, mutta ei
kuulu minulle ehkä kullan laulu milloinkaan.

MIESTEN HUUTO

Ho . . . hoi! . . .

TOINEN PITKÄ HUUTO

Ruhka meni!

KOLMAS

Hu-raa!

JUKKA

(Reipastuen)

Hiis heistä ruhkista ja pölkyistä nyt! Ja hiis tur-
hista suruista. Mikä tulee, se tulee.

ELLA

(Saapuu)

No!

JUKKA

No . . . Ella!

ELLA

Ja allapäin mies kuin päätautinen halsualaisen hevonen! Heitä nyt surut hitolle! Hyvä siitä tulee asiasta. *(Huomaa leipävasun ja ryhtyy sieltä valitsemaan kannikoita säkkiinsä)* Leipäkannikoita on toki vasussa . . . Herra siunatkoon leipävasua! . . . Onkohan nämä tukkilaisten?

JUKKA

Mätä vain säkkiisi . . . Toista se maa miehelle kasvaa . . . Saitko sinä mitä tietoja?

ELLA

(lukee kannikoita)

Neljä . . . viisi . . . kuusi . . . Sain . . . Kaikki tuon sinulle tiedot . . . Seitsemän, kahdeksan . . . Ja oikeat tiedot tuon sinulle Jukka . . . Suorastaan Pirkkan suusta sain ne lämpimältään . . . Yhdeksän . . . kymmenen . . . yksitoista . . . Siunatkoon herra sitä vasua vielä kerran! *(Sitoo säkin suuta kiini)*

JUKKA

No mitä se Pirkka sanoi? . . . Heitä nyt jo hii-teen se leipäsäkki!

ELLA

Pirkka sanoi että . . . Reikä näet on jo tuossa säkissä . . . Pirkka sanoi, jotta Vänni on uhannut ensin

panna velan hakuun . . . sitte ajaa asian tuomioon . . . sitte ryöstätyttää talon ja ajaa perheen mieron tielle, jos ei tyttö hänelle taivu . . . Nyt näet että tarvitaan siinä Ellankin apua. Ja Ella ei sinua yksin heitä, sillä sinä olet Ellalle ollut hyvä.

JUKKA

Saakeli, että minulla ei ole tuota rahaa niin kuin on tuota köyhyyttä . . . että minä näyttäisin ukolle.

ELLA

(Istahtaa nurmelle polvet pystyyn)

Mutta Pirkka ei mene ukolle . . . Pirkka ennen tulee tukkijoelle, ennen kuin menee ikälopulle ukolle . . . Pirkka minulle niin itse sanoi. Ja terveiset lähetti sinulle . . . Ja rakasta sinä vaan Pirkkaa, niin kaikki käy niin kuin kortissa oli ennustettu. Kortti ei koskaan valetta sano.

JUKKA

Viis sinun korteistasi! . . . Mutta toista se on tämä mitä Pirkka puhuu . . . Tulimainen, jos minulla olisi nyt ne kymmenen tuhatta!

ELLA

Elä sinä hätäile! . . . Elä sure eläkä kiivastu tyhjän takia! . . . Aina se tyttö omansa etsii. Vasta vanhana akkana viisastuu tyttö niin, jotta ottaa vanhem-

mankin. Nyt hän on nuori. Luonto vetää häntä nyt paraaseen poikaan. Vuota sinä vain, Jukka. Kohta istuu tyttö tuossa polvellasi.

JUKKA

Istuu! . . . Mitäpä siitä istumisesta, kun menisi tytöltä isän talo . . . Ei . . . ei tässä nyt tuhmuus auta! Kunpa toisit koko kuormallisen älyä tänne.

JORRI

(Vetää isoa leipäsäkkiä perästään, takaperin läheten, puhelee itsekseen)

Siinä sitä on taas pojille uutta leipää . . . jotta kelpaa sitä popsia. Ja kun se tääkin viisaus leivästä tulee, niin oikeastaan tässä on säkillinen tätä tukkilaisen viisautta. *(Kompastuu Ellan selkään)*

ELLA

Uh . . . Sinä pakana, kun selkään tulet! . . . Yh!

JORRI

(Kiroilee ylös nousten)

Kehno! . . . En paremmin sano! . . . Kun on jo tietkin täynnä akkoja ja muita mustalaisia!

ELLA

(Riitelemällä)

Ei, tolo, taaksensa katso ja astuu suoraan toisen niskaan . . . Hyi, sinä, mokoma elävä!

JORRI

(Puolustautuen)

Selän oli siinä katkaista . . . *(Pitelee sivujaan)* Istuu keskelle tietä! . . . Eikä ole Leenakaan kirkosta tullut, jotta hieroisi terveiksi sivut!

ELLA

Eh . . . Kun vielä on olevinansa.

JUKKA

Elä viitsi riidellä Ella! . . . Tulehan tänne, kun minä vähä sanon sinulle! *(Menee)*

ELLA

(Jorrille vihaisena)

Eh, sinä vanha kuotus! *(Menee)*

JORRI

Pääsipäs toki niin vähällä eroon akka-pakanasta . . . Mutta taisipa se sivuunkin sentään ottaakin se lankeaminen . . . Niin jotta saa toki hierottaa, kun Leena tulee. *(Poistuessaan)* On siitä joskus tuosta lankeemuksestakin etua ihmiselle!

SAKU

(Saapuu Heilin kanssa)

Ja tuleehan meille jo hvvä elämän alku: Nää tukkijoen tienestit kun lisää entisiin, niin voi jo os-

taa lehmän ja mökin ja syksyllä sitte vietämme häät.
(*Ottaa konttinsa kiven takaa*) Vai mitä Heili?

HEILI

(*Ujona*)

Miten vain . . .

SAKU

Leenakin on kirkossa nyt! . . . Tulehan, istutaan tähän kiven viereen . . . Tässä on pehmyt nurmikko.

HEILI

(*Istahtaa Sakun viereen*)

No, istutaan vain. (*Saku suutelee*) Et saa! (*Pyyhkäsee kämmenselällä suunsa*)

SAKU

Juhannussa sitte jo mennään kihloihin ja syksyllä naimisiin. (*Antaa rinkelä*) Täällä on vielä näitä viimepyhäisiä rinkelejä . . . Katkaise siitä itsellesi Heili . . . Minä annan täältä voita (*Avaa voirasian ja nuuhkasee sen sisustaa*) Katkaise nyt vain, Heili!

HEILI

(*Tottelee, ujona*)

Olisipa tässä välttänyt muutenkin. (*Haukkaa rinkelä*) Mistä sinä näitä ostit?

SAKU

Nikulan kaupasta. (*Tarjoo askia*) On täällä voitakin, jos haluat . . . rinkelin kanssa.

HEILI

En minä . . . Välttää tämä ilmankin . . .

SAKU

Tämä on hyvää, verestä voita . . . Saarukan emännän kirnuamaa . . . Ota nyt vain!

HEILI

(*Kaapaisee rinkelillä voita*)

No.

SAKU

Ota nyt enemmän.

HEILI

(*Kaapaisee vielä*)

No . . . Nyt jo välttää. (*Rykäisy metsässä*)

SAKU

Perhana! . . . Sieltä tulee joku . . . Tule, mennään tuonne jokirannalle . . . Siellä ei ole ketään häiritsemässä . . . (*Katsoo*) Se on meidän Ruoka-Leena . . . Ota sinä se rinkelivyyhti! (*Lähtevät vasemmalle. Saku riiputtaa konttia mukanaan*)

LEENA

(Saapuu oikealta pieni hernesäkki selässä ja kaksi palvattua lampaan jalkaa kädessä. Heittää säkin kattilan luo)

Siinä häntä nyt on hernetä muutamaksi päiväksi koko roikalle. *(Tarkastelee lihaa)* Kolme markkaa näet otti jalasta se Juoperi . . . Mutta onhan se hyvää rokalihaa. *(Haistelee)* Suolaisellehan tuo haisee. Joutavatpa he siinä riippua. *(Ripustaa lihat oksaan ja ryhtyy keittopuuhiiin)* Tulevatkin kohta miehet sieltä Harjukoskelta syömään . . . Joutaapahan jo ruveta siinä soppa vähän kerrassaan kiehumaan. *(Katsahtaa kattilaan)* Riittääkin tuota tuossa . . . niin että ei tarvitse vettä lisätä . . . *(Poistuessaan)* Ja syökööt vähemmän ja juokoot vettä suorastaan joesta viljemmältä.

PIRKKA

(Saapuu, istahtaa kivelle, nypläilee arpaheinää ja hyräilee)

Pien' aalto rantaan rientää
ja siihen nukahtaa.
Vain haudan tyyneydessä
mun syömein rauhan saa.

JUKKA

(Saapuu, pysähtyy)

Pirkka! . . . *(Pirkka luo katseensa maahan)* Pirkka!

PIRKKA

(Maahan katsoen)

Hyvä päivä!

JUKKA

Niinkö minun olisi pitänyt tervehtiä sinua . . . minun lintuni ja minun pulmuni ja minun kuk . . .
(*Yrittää syleillä*)

PIRKKA

(*Keskeyttäen*)

No! . . . (*Lyö leikillä heinällä*) Tuosta saat . . .
telmäjä!

JUKKA

No niin! . . . Kukapa nyt enää surra osaisikaan!
. . . Pääskynen se tuo kesän taloon ja tyttö ilot kullallensa . . . En uskonut sinun uskaltavan tänne tulla.
(*Levittää sylinsä taas*) Annahan kun sylei . . .

PIRKKA

(*Asetellen*)

No . . . no! . . . no . . . no . . . no! Istuhan nyt
tänne ja ole siivolla vähä aikaa. (*Tekee tilaa vierellensä*)
No istu nyt tuohon noin!

JUKKA

(*Istahtaa*)

No istun sitten . . . Istun ja olen onnellinen, kun
on kulta vierelläni . . . Mutta miksi olet taas suruinen,
Pirkka?

PIRKKA

(Suruisena)

Niin . . . no!

JUKKA

No mitä, kultani?

PIRKKA

(Huoaten)

Ka tiedäthän sinä sen . . . Eikös se Ella sinulle jo puhunut?

JUKKA

(Kuohahtaen)

Ah! . . .

PIRKKA

Vahtii minua alituisen, jotta näkisi minkä näköinen minä olen . . . Nytkin pääsin vain onnen kaupalla pois talosta ennen kun se ennätti tulla!

JUKKA

Ah, tätä köyhyyttä nyt! Miksi minun pitää juuri nyt köyhä olla! . . . Mutta odota, Pirkka! Kaikki voi vielä kirkastua!

PIRKKA

En minä muusta niin surisi, mutta äitiä on sääli . . .
Se kun yhä vain valittaa, jotta kontu menee, jos en
siitä huoli.

JUKKA

(Kuin jatkaen omaa puhettansa)

Odotat vain eläkä sure . . . Kaksi vuoroa teen
työtä tukkihoella: yöt ruhkalla ja päivät lautalla ja
joka pennin säästän. Syksyllä sitte Ameriikkaan ja
kun siellä ponnistaa yöt ja päivät hiilikaivoksessa ja
kahdeksankaan taalaa, eli neljäkymmentä markkaa
päivässä irrottaa, niin kohta siinä on koossa Vännin
velka . . . Ja kun on kerran isän talo lunastettu, niin
silloin on etäällä hätä . . . Itse me elämme vaikka
paljaalla kalliolla, kunhan on taivasta sateen suojana
palanen ja seinänä pikkunen ilman pieltä . . . Vai
mitä, Pirkka?

PIRKKA

(Huokaa, miettiessään)

Niin!

JUKKA

Heitä siis surut hitolle! Ei se päivä ainiaaksi pil-
veen peity. *(Kietoen kätensä vyötäisille)* Sinä minun
iloni ja minun onneni ja *(suutelee)* ja *(suutelee)* minun
ystäväni . . .

PIRKKA

(Estellen)

Et saa!

JUKKA

(Yrittää suudella)

Minun! . . .

PIRKKA

Tsy . . . Joku! *(Hypähtää seisaalleen)*

JORRI

(Selitellen)

Tätäpä minä vain Rokka-Leenan kattilaa tulin katsomaan . . . jotta joko se soppa joutuu . . . *(Tarkastaa kattilaa)* Ja johan se näkyy kiehuvan.

JUKKA

Se on oikein! . . . Pidä sinä Jorri vain rokasta huoli . . . Ja kule aina ummessa silmin, jotta et näe liikoja, Jorri!

JORRI

Ka mitäpä tässä on näkemistäkään! . . . Tuolla jokirannallakaan ei ole tällä kertaa muita pussaajia kuin Saku ja se Viitalan Antin tyttö.

PIRKKA

Onko Heili siellä! . . . Minä menen Heilin luo!
(Lähtee oikealle)

JUKKA

Ja minä Sakun. (*Lähtee jälestä*)

JORRI

Se on Heili täällä toisaalla päin . . . (*Itsekseen*) Ne menevät omalle rannalleen! (*Tarkastaa lihat*) On siinä Leenalla hyvää rokkalihaa nyt . . . Viime viikolla oli-kin jo Leenalla niin huono ruoka, jotta eikö nuo jo lienekin sen tähden ruvenneet pusuilla herkuttelemaan . . . koskapa on joka kiven takana jo hilsuttaja. (*Sytyttää piippuaan ja astuu sen johdosta Leenan kanssa vastatusten*) Kah . . .

LEENA

Herra isä siunaa sitä Jorria . . . Eikö sillä nyt ole enää silmiä päässä, kun tuolla tavalla töksähtää tulijaa vastaan!

JORRI

Onhan ne nää silmät . . . mutta sivut ovat kipeät, niin sitä sen tähden töksähtelee . . . Jos Leena ennen syöntiä joutaisi niitä vähä hieroa lykkimään . . .

LEENA

No voi, voi sitä Jorri-rukkaa, kun sen sivut ovat aina vain avun tarpeessa . . . Tukki-ruhkaako sinä nyt taas niin väänsit, vai pölkkyäkö nostit, jotta sivut vääntyivät? . . . Jorri-rukalta!

JORRI

Eipä se nyt ollut nostamista . . . Minä vain muuten ainoastaan lankesin.

LEENA

(Kauhistuen)

No ilmankos minä näin unta Jorrista, jotta Jorria uhkaa joku iso vaara ja jotta hyvä olisi silloin että olisi miehellä ystävä, joka toki kohentaisi . . . Koskiko se kovasti? . . . Ja mihinkä se nyt lankesi Jorri?

JORRI

Ka mustalaisen akkaan . . .

LEENA

Häh?

JORRI

Ka Ellahan se istui selin tuossa keskellä tietä tään Jukan kanssa, niin en älynnyt ja lankesin . . . Ja sitte arvelin, jotta tottapahan se Leena hieroo vielä tämän kerran.

LEENA

No johan se nyt ei Leena hieroisi tukkijoen parasta miestä! . . . Hieroohan se toki Jorrin! . . . Ja on siitä Leenasta ollutkin jo turva toiselle miehelle

maailmassa, vaikka eipä ole vain Leena kenenkään kauppoihin kietounut, vaikka olisi sillä ottajia ollut . . . Kuule! Käy nyt pilko vähän keittopuita, niin minä sillä aikaa käyn huuhtasen nämä sinun alushousut . . . Tässä on kirves! Minä tulen sinun kanssa yhtä matkaa rantaan asti. *(Lähtevät)*

ULLA

(Syöksähtää oikealta)

Eihän sitä Pirkkaa näy täällä. *(Huutaa)* Pirkka! . . . Jos olet täällä, niin elä tule . . . Vänni tulee! . . . *(Ryhtyy soppakattilaa hämmentämään)*

VÄNNI

Soppaako sinä keität?

ULLA

Soppaa . . . Minä olen nyt tukkilaisten emäntänä.

VÄNNI

Meilläkin siinä akat eilen keittivät lammaslihasoppaa . . . Niitä oli viime kesäisiä lammaslihoja, niin mitäpä heistä enää säästää . . . kun rupesivat matoutumaan . . . Eikös sitä Jutikkalan Pirkkaa ole täällä näkynyt?

ULLA

Pirkaako?

VÄNNI

Niin . . . Sitä Jutikan tyttöä . . . Se on nyt minun hilsu.

ULLA

No näet nyt! . . . Kun Ulla ennusti sinulle, niin eikös tullut Pirkka hilsukseksi!

VÄNNI

Ka tulihan se.

ULLA

(Tuo kapustalla soppaa)

Kuule, Vänni! Koita tuosta, onko tässä sopassa suolaa! *(Vänni maistaa kapustasta)* Onko siinä?

VÄNNI

On se rasvaista soppaa. *(Ryntäitään pyyhkien)* Mutta puhutaan se asia loppuun: Eikös se Pirkka ollut täällä?

ULLA

Just'ikään oli tässä ja kotiinsa kiireellä lähti . . . Luuli sinun siellä odottavan.

VÄNNI

Tuota tytön viikaletta . . . kun nyt jo ennätti taas kotiinsa lähteä!

JUTIKKA

(Saapuu)

Onko se täällä?

VÄNNI

On se ollut, mutta kotiinsapa se on jo lähtenyt täältä . . . Ja tämä Junnu-mustalaisen tyttö on otettu tähän tukkilaisille siksi rokka-Leenaksi.

JUTIKKA

Mhyy!

VÄNNI

Tämä . . . tämä on nyt rokka-Leenana tukkihoella. Ja näkyypä tää osaavankin soppaa keittää.

JUTIKKA

Ka mikäs hänen on osatessa! . . . Entäs onko se Jukka niminen mies vielä täällä?

ULLA

Jukkako täällä! . . . Jukka lähti jo toissa päivänä Ameriikkaan . . . Ei se enää tämän puolen hilsuista huoli.

VÄNNI

Ka eipä hän niitä saisikaan! . . . Minä ostin Tun-karin Mikolta sen kotitalon velkakirjan ja syksyllä pannaan ryöstöön talo.

JUTIKKA

Ka mitäpä siinä sitte muuta kun lähdetään kotiin. Kun Pirkka ei kerran ole täällä.

VÄNNI

Ka tottapa hänet kotona tapaa! *(Lähtevät)*

ULLA

(Ottaa pari tanssiaskelta. Nauraa)

Ukko on aina hauska lempiessään. *(Viulun soittoa)*
As! . . . Feda! *(Ryhtyy soppaa hommaamaan)*

FEDA

(Tulee takaapäin, panee viulun kivelle. Suutelee takaa)

Täälläkö sinä minun sirkkuseni . . . *(Suutelee)* Sinä minun keväinen käkeni. *(Ulla ei ole tietävinäkään)* minun . . . *(Kiertää eteen)* Miksi et luo minuun katsettakaan? . . . Oletko kylmennyt minulle? *(Tarttuu käsivarteen, hellästi)* Ulla!

ULLA

(Muka ynseäksi tekeytyen)

Joko on isältä lupa?

FEDA

Ah, se isä!

ULLA

(Irrottaa käsivartensa)

No kun ei, niin pysy sitte yhä erossa.

FEDA

Tuhat puuttuu lounaista vielä . . . Mutta elä sinä sure, Ulla, sillä mustalaisen maailma on iloinen ja sen isänmaa on iso ja rikas . . . Katso sinä Ulla tätä sinun Fedasi viulua! . . . Siitä ne sävelet sinkoovat! . . . Kuukauden kun on kultasi vielä isossa kaupungissa soittamassa itsellensä keisarille, niin maksetut ovat lunnaat isälle ja hopeaiset helyt minä vielä ostan kullalleni ennen kuin teemme yhteisen teltan . . . Kuule miten ihanasti se Fedasi viulu vinkuu, Ulla!
(Soittaa)

ULLA

(Tekee soiton mukana joitakin sulavia tanssin tapaisia liikkeitä)

Mutta katso, eikö ole tyttökin ihana, jos on kaunis soittosikin!

FEDA

Ihana . . . ihana olet sinä Ullani . . . sinä mustalaisen morsian, ja iloinen on hänen elämänsä. *(Laulaa)*

Kaunis kukka, kaunis lintu,
kaunis linnun laulu on,
mutta kahta kauniimpi on
mustalaisen morsion.

(Ulla kertaa viime säkeet yhdessä, häviten kuin huomaamatta, heittäen lentomuiskun mennessänsä)

Kah . . . Minnekä se lintu hävisi! . . . Tuuliko vei ihanan tytön . . . Ah . . . Isä-ukkonsa tulee sieltä!

JUNNU

(Saapuu, tiukunkaulain kädessä)

Sampalta ostin nuo hevosen tiut . . . Kymmenen markkaa otti kahdesta tiuku-tusinasta! . . . Mutta saakoon Samppakin kerran kylliksensä!

FEDA

(Lyö Junnua olalle)

Kuule Junnu!

JUNNU

Ka niin kuin sanoin: Tuhat markka kun vielä tuot, niin tyttö on omasi.

FEDA

Ahne sinä olet Junnu, kuule . . . Ahne olet rahalle, kuten kuolema ihmiselle. Mutta ei se paljon ole semmoisesta työstä!

JUNNU

Ja kaupan tekijäisiksi vielä tusinan tiukuja ja äidille hopeaiset korvarenkaat! . . . Sanaansa ei peräytä Junnu.

FEDA

Kaikki olet sinä saava ja vielä paljon sen lisäksi . . .
Niin että mitäs siinä sitte muuta on kuin kättä päälle
vielä kerran.

JUNNU

No tuohon käteen. *(Poistuvat käsikädessä)* Men-
nään tästä Harjukosken kautta Jylhälle suoraan . . .

LEENA

(Palaa, ripustaa housut kuivamaan)

Joutavatpa ne tuossa riippua ja kuivaa . . . Jorrin
housut . . . *(Huokaa)* Hyvä mieshän se Jorri on . . .
Ja kun tässä minullakin on jo tätä ikää yli neljän-
kymmenen kahdeksan vuoden, niin mitäpä minä
enää valitsen . . . Mieshän se on Jorrikin . . . Ei-
vätkä minusta enää tällä iällä sen paremmat herrat
huoli . . . Missä hän nyt vain viipynee! *(Huutaa)*
Jorri! . . . Jorri hoi!

JORRI

Hoi!

LEENA

Tule jo pian niin Leena hierasee ne sivut terveiksi
ennen kun tässä tulee syömaaika. *(Itsekseen, laitel-
len hieromasijaa)* Vaikka tuossa nurmikolla häntä hie-
raista höyräyttää . . . *(Tekee voileivän)* Ja antaa hä-

nelle vaikka voileivän, ennen kun muut tulevat . . .
Ei tätä kallista voita kannata kaikilla syöttää.

JORRI

(Saapuu piippu hampaissa ja halkotaakka selässä)

Siinä on halot . . . Vaikka tästä paidan päältä hieroo Leena. *(Riisuu takkinsa ja liiviinsä)* Tulee se siläkin terveeksi . . . *(Rupeaa mahalleen)* Tässä onkin nurmikko lojua. *(Vetelee savuja mahallaan venyen)* Joko se Leena joutuu?

LEENA

(Hääräten)

No joko se nyt on mahallansa! . . . Kun minä olisin antanut tästä voileivän hierojaisiksi, niin ei tuo voi siliä!

JORRI

Ka voihan sen tässäkin syödä, voileivän . . . Anna tänne.

LEENA

Tässä on! Verestä leipää ja tuoretta voita. *(Laskeutuu hieromaan. Jorri voitelee sormellaan voileivän ja ryhtyy syömään)* Mistä kohti ne ovat kipeät sivut?

JORRI

Ne ovat vähä joka paikasta . . . niskasta kanta-päähän asti.

JUKKA

(*Palaa*)

Taasko se Jorri hierottaa?

LEENA

Ka mikäpä sen Jorrinkaan muu auttaa kuin turvautua vain tämän Leenan apuun, kun vaiva rupeaa ahdistamaan, eikä apua eikä ystävää muualta mistään näy . . . Ja eikä se Leena oikealta mieheltä koskaan apuaan kiellä. Talvet hieroo ja kuppaa ja kesät keittää rokkaa tukkijoella ja sillä tavallapa tuo Leena vain leivissä pysyy ja vielä on köyhällekin kupponen kahvia antaa.

JORRI

Onhan tää Leena hyvä hieroja! . . . Ja hyvä voi-leipä tämä on.

LEENA

Kohentaisit, Jukka, vähä niitä puita kattilan alla . . . Ja hämmennä vähä sitä kattilaa, jotta eivät potaatit pohjaan pala . . . Vaikka eipä sitä monikaan sitte arvaa mikä turva se olisi Leenasta talossa kaikenlaisten onnettomuuksienkin sattuessa . . . Sillä eipä sitä kukaan tiedä, koska sitä jalkansa kiveen loukkaa ja saa sivunsa kipeiksi . . . Sitä kun onkin nykyään jo ansa ja paula joka polulla . . . Milloinhan on mitäkin es-tettä olemassa.

JORRI

Sieltä ylempää . . . Ihan sieltä likeltä niskaa hiero.

LEENA

Ei . . . ei sitä tiedä milloin sitä yksinäinenkin mies jo tarvitseisi ijäisen ystävän apua . . . Ja eikä se silloin viime hetkellä ole enää otettavissa, kun ei kuka ole älynnyt aikanansa siinäkin asiassa valvoa ja ruukoilla . . . Sillä niinpä sitä sanassakin sanotaan, että parempi se on naida kuin palaa.

JORRI

Nyt sieltä nivuslihojen luota . . . Niin.

LEENA

Ei . . . ei sitä tiedä hetkeään tässä maailmassa . . . Ja johan tämä Jorrikin on ikämies.

JUKKA

Johan tämä Jorri on siinä ijässä . . .

JORRI

Sieltä . . . sieltä . . . niin! . . . Hyvä . . . hyvä hie-roja tämä Leena on.

LEENA

Ja onhan tässä jo iän pitkään kokoontunut yhtä ja toista muutakin kavetta: On tässä tämä oma

rokkakattila ja mitä muuta tukkijoellakin tarvitaan aina kahvikuppeja myöten... Ja siihen lisäksi on sitä vähä rahojakin säästynyt: Kolmeen sataan markkaan on kylässä lainana ja omassa säilössäkin on jo toista sataa markkaa ja neljättä tynnöriä ruista ja neljän tynnörin verta otraa... Niin jotta jo sillä viljan puolellakin menisi kaksihenkinen pere talven yli... Ja tottapahan sitte taas luoja konstit neuvoisi millä eteenpäin elää.

JUKKA

Hyvä elämän alkuhan se jo olisi.

LEENA

Ja eikä sitä toisekseen tiedä milloin tää yksinäisenkin mies sattuu kuolemaan, niin silloin on myöhä katua että jäi sekin askel tekemättä ja kokematta, miltä se maistuu elämä oman ystävän kanssa... Mitenkä paljon sitä on jo tälläkin Jorrilla ikää?

JORRI

Niin ikääkö?

LEENA

Niin... Sitä ikää?

JORRI

Ka enpä minä kumminkaan mene naimisiin... niin jotta mitäpä sillä on silloin iällä väliä.

LEENA

(Hämmästyneenä)

Mitä?

JORRI

(Nousee istumaan)

Jo nuo sivutkin taas vetreytyivät . . . Mikäpä tässä on nyt eläessä . . . kun vielä syödäkin saa. *(Kellon soittoa)*

HUUTO

Rokkakello soi! . . . Syömään!

TOINEN HUUTO

Ho-hoi!

LEENA

(Saamistaan rukkanista harmistuneena)

Herra isä siunatkoon! . . . Niinkö se nyt taas päivä meni siinä tuon selkää hangatessa, jotta ei ennäittänyt kunnolla ruokaa laittaa . . . Saa tässä kaikkien sivut hangata ja hoitaa, ikään kuin niistä sen parempaa sitte heruisi! . . . Tule, Jukka, niin nostetaan tämä kattila pois tulelta! *(Nostavat)* Siinä häntä on nyt lientä . . . Jos lie tuon liemen latkijaakin!

(Tukkilaiset saapuvat kuppinsa)

HAKKI

(Soppaa kauhalla haroen)

He-hei! . . . Nyt on Leenan sopassa lihaakin!

NIKU

Elä nyt!

HAKKI

No totisesti! . . . Kokonainen hämähäkki.

JORRI

Se on erehdyksessä hukkunut sinne!

HAKKI

Ilmankos se jo lihalle haisee koko metsä!

LEENA

Vielä siinä vätystäätte! . . . Lihaa sitä vain pitäisi olla kokonainen hevosen raato joka päivä miestä kohti, vaan kunhan tulee maksusta kysymys, niin ilman edestä se Leena saa vielä hartiatkin hieroa . . . Tuo tänne se kapusta, niin minä itse mätän. (*Mattaa soppaa*) Elä läikytä sitä . . . Järvellinen pitäisi vetäkin panna yhteen oinoaan soppaan ennen kun riittäisi mokomille syömäreille.

PEKURI

Hyvä soppa on Leenalla aina.

PUHURI

Hyvä . . . Puhtaasta jokivedestä on keitetty . . .
Ja onhan tässä lihan makunakin toki tukkipölkkyjen
pihkanhajua.

LEENA

No syö nyt siinä vain, eläkä mukise enää.

JORRI

Ja hyvän muijanhan tästä Leenasta saisi . . . Vaikka
tämä Puhuri hänet ottaisi . . . Kolme sataa on ra-
haakin ja siihen vielä talven elot.

LEENA

Vielä siinä sinäkin virnistelet! . . . vanha kahmu! . . .
Kukahhan tuo nyt kunnan akka sinustakin enää ris-
tiksensä huolisi!

HAKKI

Leena on nyt kiivaalla päällä . . .

NIKU

On . . . Reippaalla mielellä on Leena.

PUHURI

Mustalaisia.

SAKU

Niinpähän tulee! *(Mustalaiset saapuvat. Hälinää)*

ELLA

Herra siunatkoon syöjiä ja syötävääkin. (*Suinaa kattilaa*) Soppaako se Leena on keittänyt väelle . . .

JORRI

Tule, Junnu mustalainen, syö tästä yhdestä kupista . . . kun sinulla on oma lusikka ryytäissäsi . . .

JUNNU

(*Totellen*)

Ota, eukko, ropeeseen soppaa ja syö siitä Ellan kanssa.

HAKKI

No nythän tässä on jo perettä enemmältäkin . . . Ja sieltä vielä Pirkka ja Ulla tulee! . . . Ja tuolta Joppa-mustalaisen kaksoistytöt . . . On nyt joukkoa. (*Sanotut tulevat*)

NIKU

Ja Saku tulee helluinensa. (*Saku ja Heili tulee*)

FEDA

(*Saapuu*)

He-hei! . . . Terve joukkoon tukkilaiset.

MIEHET

Feda!

HAKKI

Nyt tässä ilo alkaa! Soita Feda viulua! . . .

PUHURI

Ja Ulla tanssimaan! . . . Tästä alkaa oikea tuk-
kilaisten elämä.

ULLA

Eh hoh! Ilmanko luulet tytön tanssivan ja syö-
mättä laulavan linnun!

FEDA

Jos markka miehestä Ullalle, niin soitan . . . Ja
laulunkin laulan.

HAKKI

No vaikka viisi!

TOISET

Vaikka viisi!

HAKKI

Anna nyt tulla vain . . . On rahaa näillä pojilla.

LEENA

No kyllähän siinä kehua osaatte!

NIKU

On rahaa . . . ja joessa on pölkkyjä joista toista tulee.

USEAT

Soita . . . Soita Feda!

ULLA

No soita niille!

FEDA

(Soittaa)

Tanssi Ulla, mutta ei paljoa . . . Sen kuin silmän voiteeksi vähäsen! *(Soittaa ensin, mutta sitten ryhtyy myös laulamaan Ullan tehdessä luontevia tanssiliikuntoja)*

Hopeaiset helyt kerran kullalleni tuon.

Hälle minä hellät tunteheni suon.

Tanssi tyttö rukka, tanssi sinä vain,
silloin kun sa olet nuori, armahain.

(Kertaa)

Tanssi tyttö rukka, tanssi sinä vain,
silloin kun sa olet nuori, armahain!

TUKKILAISET

Hyvä! . . . Hyvä! . . . Hyvä . . . Uuudestaan

Kolmas näytös.

(Metsäinen kukkula juhannusaattona. Tukkilaiset makaavat pitkin nurmea. Saku istuu kivellä ja soittaa hanuria. Miehet heräävät yksitellen alkaen kohottautua istualleen).

JORRI

(Kohottautuen istumaan, haukotellen)

Hanuriako sinä soitat?

SAKU

(Säveltä muuttaen)

Hanuria. .

HEIKKI

(Pitkällään, ääneensä haukotellen)

Ho-hoi! . . . Noustavapa tästä olisi! . . . Eikö tuo kohta se työkellokin jo rämpättäne! *(Nousee istumaan)*

NIKU

(Virutteleikse pitkällensä. Haukottelee)

Oh-hoi . . . hoh-hoi. *(Nousee)* Noustava . . . noustava tästä on . . . Maistuikin tuo uni ihan taivaan autuudelta! *(Toisetkin nousevat, istuen polvet pystyssä tai kykyllänsä)*

JORRI

Kun olisi ihminen virkamies jolla on kova palkka, niin silloin ei tarvitsisi kuutena päivänä viikosta tehdä mitään ja ainoastaan seitsemäntenä päivänä sitte lepäisi kaikista teoistansa . . . Pätsi se silloin elää!

PUHURI

Pätsi se silloin . . . elää!

NIKU

Pätsi se . . . elää!

HAKKI

Pätsi! *(Haukottelee. Työkello soi)*

VIHURI

(Terhistyen)

No mitäpäs siinä sitte muuta, kun noustaan ja aletaan lappautua pölkkyy-apajalle . . . Se onkin siis tänään juhannusaatto, niin jotta puolelta päivältä päästään tänne kokolle. *(Kaikki tekevät lähtöä)*

JORRI

(Sakuun vिलाisten)

Sitä Viitalan tyttöäkö sinä Saku ajattelet?

SAKU

(Närkästyen)

Syö susun pusut!

NIKU

Saku suuttuu Heilistään . . .

JORRI

Ei se näy olevan toisen akattoman miehen hyvä yksinään olla . . . Niin kuin tämän Jukan ja Sakunkin!
(Lähtee, laulaa lähtiessään huonosti jorisemalla)

Minun kultani akkunan alla

tupakka kauniisti kukkii . . . *(Naurua)* . . . ja kukkii.

HAKKI

Jorri laulaa! . . . Ja onkinhan se aikamoista jörö-
tystä! *(Menee)*

VIHURI

Tuleehan sitä ääntä Jorristakin. *(Menee)*

NIKU

Tulee! *(Menee)*

HEILI

(Saapuu. Ujona)

Täälläkö sinä olet ?

SAKU

Ka tulithan sinä . . . Minä jo pelkäsin että narra-
sit vain, etkä tule . . . Siitäkö sinä Peltoniemen lehmis-
haan kautta tulit?

HEILI

En . . . Siinä kun on Teerikankaan iso härkä, niin
minä pelkäsin jotta se puskee ja kiersin Tastulan
kautta.

SAKU

Eihän se olisi sinua puskenut! Olisit vain tullut
siitä suoraa . . . Tuli oikein hyvä mieli kun tulit . . .
Sanoitko sinä isällesi? . . . Tästä naimisiin menosta?

HEILI

(Puseroaan nypläillen)

Sanoin.

SAKU

Mitä se sanoi siihen?

HEILI

Eihän tuo mitään. Kysyi vain sinusta jotta: Jak-
saakos se akkaansa elättää.

SAKU

No mitäs sinä sanoit?

HEILI

Jotta jaksaa . . . Eikä se sitte enää sanonutkaan muuta kuin jotta: no ottakoon sitte.

SAKU

Vai kysyi se sitä elättämistä. Mikäs minun on jaksassa sinusta huolta pitää! . . . Entäs mitä äitisi sanoi?

HEILI

Eihän tuo mitään erikoista sekään . . . Kysyi vain jotta: onko se sen Malakias Vinnilän poikia sieltä Räy-ringistä . . . Ja minä vain sanoin jotta: eikö tuo liene.

SAKU

Se oli väärin . . . Olisi pitänyt sanoa, jotta minä olen sen Juppa Vinnilän . . . Se Malakias Vinnilän poika on juoppo.

HEILI

Ka mistäpä minä tiesin . . . kun et sanonut.

SAKU

Hyvästipä tuo sitte meni, kun ukko ei ollut vastaan. Nyt vain ostetaan kihlat, niin asia on valmis . . . Lähde tänne ruokapaikkaan. Minulla on siellä vehnäistä . . . Tahi kuulehan ensin. (*Panee hanurin mahaan ja suutelee*) No nyt mennään. (*Ottaa hanurinsa mennessänsä*) Oli se hyvä, jotta näin selvästi meni.

HEILI

Olihan tuo! (*Menevät, Saku soittaa mennessänsä ja Heili pyyhkii hihallaan suunsa*)

PIRKKA

(*Saapuu. Istahtaa kivelle*)

Niin! . . . Muilla on nyt iloista olla, kun on juhanus ja muuta . . . Minä yksin saan suruja kantaa. Koivut ovat vihreimmillänsä ja kesä kauneimmillansa, mutta ei se nyt näytä minusta entiseltä. (*Kätkee päänsä käsiinsä*)

LOTTA

Pirkka . . . Täälläkö sinä olet Pirkka? . . . Kun minä etsin koko aamun . . . Tule nyt, hyvä lapsi kotiin, eläkä nyt rupea suremaan . . . (*Nykäsee*) Kuule, Pirkka! . . . Tule nyt kotiin, Pirkka!

PIRKKA

Ei . . . ei! . . . Antakaa minun nyt, äiti, olla yksinäni!

LOTTA

(*Suruissaan*)

Ka eihän se isäsikään sitä itsensä tähden niin tahtoi, mutta eipä se ole helppo hänelläkään jäädä joukon kanssa mieron tielle . . . nyt kun on jo voimatkin menneet, eikä ole tervekkään, jotta pystyisi elämään toisen työllä?

PIRKKA

(Itkee)

Minkäs minä sille voin, kun en kerran jaksa häntä
kärsiä . . . Vanha ja höperö ukko!

LOTTA

(Liikutettuna)

Elä nyt itke, Pirkka rukka . . . Mene tiedä, jos
hän ei sinua huolisikaan, kun saisi nähdä . . . Eihän
tuo nyt syö, jos tuolle näyttäytyisit ja sanoisit itse.

PIRKKA

Oi . . . oi minua onnetonta . . . oi minua onne-
tonta!

LOTTA

(Säälien, rauhottelee)

Koettaisit nyt vain tyyntyä ja olla ennallasi . . .
Eivät nämä tämmöiset asiat yleensä ole semmoisia kun
ne alussa näyttävät . . . näissä meikäläisissä köyhissä
oloissa. Sitä luulee toisen olevan kultaa ja sitte myö-
hemmin näkeekin, jotta ei se ollut muidenkaan arvoi-
nen . . . *(Pyyhkäsee huivin nurkalla silmiänsä)* Tietää sen
itse kukin, kun on sitä kerran kokenut.

PIRKKA

(Surullisena huoaten)

Olkoonpa nyt miten hyvänsä, mutta en minä häntä vaan siedä silmieni eteen . . . *(Itku kurkussa)* Ja minkä minä sitte sille voin!

LOTTA

(Yrittää jatkaa omaansa)

Niin se oli tämä meidänkin liitto isäsi kanssa alussa . . . Mutta näkyvätpä nuo ajat muuttuvan *(Ädnettömyys)* Tulisit nyt vain kotiin.

PIRKKA

(Päätävästi)

Ei . . . ei äiti! . . . Jättäkää nyt minut yksin vähäksi aikaa . . . Kyllä minä sitte tulen kun on aika.

LOTTA

Voi hyvä isä sentään! . . . Kun nyt et toki itsellesi mitään pahaa tekisi . . .

PIRKKA

Ei . . . ei, äiti . . . En minä tee mitään . . . Menkää nyt vain edellä, niin kyllä minä tulen sitte.

LOTTA

(Lähtee itseksensä huoaten)

Hyvä isä mikä murhe tästä nyt pitikin tulla . . .
vielä vanhoilla päivillensä!

PIRKKA

(Yksinään)

Mhyh . . . Näyttäytymään! . . . *(Ynseästi)* Voi, voi!

JUKKA

No Pirkka! . . . Valkenipa, taas päivä minullekin,
kun löysin, kultani, sinut! *(Istahtaa viereen)* Ja taas
nuo ihanat silmät kyynelissä . . . Tule lintuni ja anna
minun kuivata pois kyyneleesi. Nyt on Juhannus
tulossa! Elä sure! . . . Kyllä se meillekin kerran vielä
kumottaa onnen kuu. *(Syleilee)* Sinä minun lintuseni
. . . minun kaikkeni maailmassa!

PIRKKA

(Pyyhkäisee suortuvan otsaltansa, väsynenä)

Ei . . . Olehan nyt . . . *(Irrottautuu)* Ei minusta
ole iloa sinulle . . .

JUKKA

(Riemuiten)

Sinustako? . . . Minulleko?

PIRKKA

(Keskeyttäen)

Istuhan nyt ja ole tyyni, ja puhu rauhallisesti . . .
Kuulehan nyt! . . . Panehan nyt kädet noin *(Työntää*
Jukan kädet polvelle)

JUKKA

No? . . . *(Odottaa)* No Pirkka?

PIRKKA³

(Väsyneesti)

Niin . . . Ei mitään . . . Kaikki on vain niinkuin
ennenkin . . . Tiedäthän sinä sen.

JUKKA

(Huokaa)

Ah . . . Ennallansa on kaikki huono. Setälle kirjotin A meriikkaan, jotta hankkisi työpaikan, ja vuotellen nyt vastausta häneltä . . . Ja sitte minulla on vielä toinen välikeino, mutta sitä en minä nyt vielä sano sinulle . . . Mutta ehkä kohta kuulet. Ulla antoi erään neuvon.

PIRKKA

(Valinpitämättömän näköisenä)

Mikä se on?

JUKKA

Elä nyt kysy vielä . . . Mutta jos onnistu u, niin sitte ei lopu onni meiltä eikä ilo näiltä mailta . . . Ja jos ei se vetele, niin toisen täytyy onnistua. Tulehan tänä iltana tänne Juhannuskokolle!

PIRKKA

Niin . . . kun se takkiainen ei taas jälestä tulisi . . . Yhähän se vain perästä pyörii.

JUKKA

Heitä se huoli nyt vaan minulle. Ennenkun kokko palaa, niin on ehkä jotakin tehty, niin että saat rauhassa iloita muiden mukana.

PIRKKA

(Huoaten)

Ah . . . Suruiset taitavat ilot tulla . . . Mutta olkoon! . . . Äiti odottaa. *(Lähtee)* Minä sitte tulen ehkä iltasilla . . . Tule vastaan Törmän Juhon veräjälle.

JUKKA

No tuohon käteen, kultaseni! *(Yksindän)* Ellan olisi pitänyt jo joutua tänne . . . Saa nyt nähdä suosituuko asiaan rokka-Leena. Epäilin hieman ruveta,

mutta nyt taas, kun näin hänet kyynelissä, olen valmis vaikka mihin. Säälikin jo ajaa siihen.

ELLA

(Saapuu paperossi suussa)

Kintut olivat repeillä kanervikossa, kun juoksin tuosta ahon poikki suoraa tietä. Verille olivat pohkeet mennä. *(Imasee savut)* No mitä kuuluu, kultaseni?

JUKKA

Ei kuulu Ella erikoista . . . No entäs sinulle?

ELLA

Hyviä kuuluu . . . oikein hyviä kuuluu . . . Kaikki menee niinkuin voilla voideltu olisi . . . Ei jää sinulle kohta estettä pienintäkään . . . ei surua vähäistäkään.

JUKKA

Suostuukos rokka-Leena?

ELLA

Leena suostuu . . . Leena on iloinen, jos saa Vännin miehक्सensä . . . Ja sillä on päätetty koko asia. *(Imasee savut)* Ei tuosta enää savuja lähde. *(Viskaa tyngän pois)*

JUKKA

Mutta entä Vänni! (*Poleksii paperossin tynkää*) Se hylky on nyt silmät auki.

ELLA

Vänni ei tiedä, ei niin mitä . . . Pirkkaa hän ei tunne . . . Leenaa hän ei tunne. Hän kosii Leenaa Pirkkana ja sitte on jo myöhä peräytyä . . . Vie-raat miehet panemme oitis varalta ja silloin on Vänni kiini ja Pirkka vapaa. Ja sinulle on tie auki jos kunne mennä . . . No sieltä jo tulee Ulla hametta tuoden.

ULLA

(*Saapuu*)

Siin' on Leenalle Pirkan vaatteet. Itseltään pyysin tytöltä, mutta en sanonut mitä varten (*Kaivaa taskustaan*) Ja tässä on maalit jolla maalataan Leenan posket punaiseksi . . . Ihana tulee Leenasta morsian vielä. Niin tulee ihana, jotta sinäkin, Jukka, rakastuisit. Ja täällä . . . (*Kaivaa rahan taskustaan, asettaa kämmenelleen, ojentaa Jukan nähtäväksi*) ja täällä katso mitä on Jukka.

JUKKA

Rahaa.

ULLA

(Lyö toisella kädellään rahan päälle)

Viisimarkkanen on ja Vänniltä juur'ikään saatu.
(Pyörähtää ympäri) Ja arvaa mistä hyvästä sain?

JUKKA

No?

ULLA

Kun lupasin hänet tänä iltana tuoda Pirkan luo ja näyttää hänelle tytön ja nyt minä vien hänet maa-latun Leenan luo ja sanon: siin' on Pirkka. Kosi vain kiireesti, ukko.

JUKKA

(Nauraa)

Kunhan tästä vain ei tulisi hiton ihana juttu!

ELLA

Elä sinä pelkää . . . elä epäröi! Kaikki on menevä hyvästi . . . Lempi on jo nostettu Leenaan ja Leena jo nostatti lemmen Vänniin. Ja silloin on jo asia valmis.

HUUTO

Jukka hoi.

JUKKA

No.

ULLA

(Lyö toisella kädellään kämmeneen, jossa on raha)

Vänniltä saatua . . . että näyttäisin hänelle tänä iltana Pirkan.

HUUTO

Tule avuksi aukaisemaan puomia!

JUKKA

Tullaan! *(Itsekseen)* Kaikki saakelin puomit pitää nyt minun avata. *(Ullalle)* No laita nyt sitte asiat loppuun. *(Menessään)* Kunhan . . . kunhan en vain olisi nyt jo joutunut mustalaisen metkuille!

ELLA

No siellähän se jo Leena tulee! . . . Terve tuloa, Leena-kulta! . . . Siunausta toivotan, Leena, lemmelesi!

LEENA

(Pudottaa kanervat helmastaan maahan)

Toin noita kanervan hyväkkäitä omalta osaltan kokon tarpeeksi, kun sattui matkalla ja kun tässä nyt semmoinen asia on tulossa . . . Onko se Vänni käynyt jo puhumassa!

ELLA

On. Vänni rakastaa sinua. Sinun nyt vain pitää olla viisas, muuten ei tehohde lempi.

LEENA

Viisasko? . . . Herra isä siunatkoon . . . ihanko minun nyt vielä pitää olla viisas etovertaisen asian takia . . . Eikö se nyt jo se konsti tehonnut?

ELLA

Tehoitsee se, tehoitsee . . . Mutta siinä tarvitaan vielä, jotta itse osaat olla taian mukaan.

ULLA

(Neuvoo)

Ensiksi sinun pitää pukeutua näihin vaatteisiin.

LEENA

Niihinkö . . . Onhan minulla oma ristiraitainen kirkkohame ja sit . . .

ELLA

(Keskeyttäen)

Mutta tähän pukuun on nostettu lempi . . . Älyätkö! . . . Se ei muussa hameessa tehoitse . . . Ota nyt se puku oitis.

LEENA

(Haistelee pukua)

Tavalliselta naisen vaatteeltahan tämä haisee . . . Ei tässä mitään sen kummempaa lempeä ole.

ULLA

No sinä et ymmärrä sitä . . . Eikä sitä saa kyseläkään, muutoin se taika ei auta.

LEENA

(Suostuu pukeutumaan)

No hyvä isä siunatkoon, mihinkä villiin tässä pitää ihmisen joutua vielä vanhoilla päivillänsä . . . Ikäänkuin noita sulhasia nyt ei vähemmällä saisi . . . Kun tääkin tukkijoen Jorri on ihan hulluna minun perästä, semmoinen kasottunut vanhapoika, mutta se hänestä huolikoon, konnuttomasta miehestä . . . Mutta tällä Vännillähän tällä on toki hyvä talo ja karja ja muutenkin kun on isäntämies, niin mitäpä tämä näin ikäihminen sen parempaa tarvitsekaan.

ULLA

Mutta puhua sinä et saa silloin muuta kuin vain yhden sanan, kun se kysyy.

LEENA

Sus siunatkoon! . . . Enkö minä saa puhua? . . .
(Viskaa jo vaatteet pais) Vähättelen minä toki moisesta miehestä, jos se ei puhua anna!

ELLA

(Oikaisee)

Saathan sinä muulloin . . . saat jos kuinka paljon, vaan ei kosiessa . . . tahi taika ei auta.

ULLA

Sitte jälestä päin pidä ukkoa niin tiukalla, jotta ei tee mieli enää uusiin naimisiin, jos sinusta leskeksi jäisi.

LEENA

(Kokoilee vaatteet taas)

No johan hänen nyt tarvitseisi uusiin naimisiin . . . Välttää se kun jo saa kaksissakin naimisissa hänen lainen mies olla . . . On näitä toisia, jotka eivät pääse kunnolla yksiinkään ennenkun jo kuolema tulee ja korjaa pois . . . Ja niinhän ne sitäkin Jorria kehuivat, jotta sitä ei saa naimisiin vaikka voissa keittäisi, vaan pehmenipä tuon senkin sydän kun Leena sivut hie-roa nöplötteli.

SAKU

(Tulee)

Leena hoi . . . Huttukattila palaa pohjaan. *(Poistuu)*

LEENA

(Säikähtää)

No kaikki hutut tässä nyt unohtuvat! . . . Eivätkä nekään miehen tolvanat älyä sen vertaa, jotta hämmentäisivät . . . *(Menessään)* Tule, Ulla, neuvomaan, miten nämä rytkyt päälle pannaan.

ULLA

No . . . minä tulen . . . (*Ellalle*) Pidä Ella Vännistä huolta.

JUKKA

No, Ella! Mitens se menee? . . . Saako Vänni lintusensa?

ELLA

No kun Ella on luvannut, niin silloin ei seula vettä vuoda, jos ei se asia tapahdu! . . .

JUKKA

No ihanko puhut valehtelematta?

ELLA

(*Lyö reiteensä*)

No tuossa paikassa istuu Vänni satimessa! . . . Ja siinä satimessa kun istuu, niin ei enää toiseen pyri.

JUKKA

No ei . . . Totisesti ei pyri!

ELLA

Hys! . . . Jorri tulee . . . Mennään tänne vähän supattamaan. (*Menevät*)

JORRI

(Yksikseen)

Hyvä se on tuo pyhäpäivä olemassa, mutta on se
tääkin palkanmaksupäivä yhtä hyvä . . . jos ei ole
parempikin. *(Raaputtaa leukansa alusta)* Kun saa tuota
rahaa. *(Haukottelee)* Mitenhän rikkaaksi sitä paisui-
sikin, jos olisi joka päivä litviikkipäivä.

VÄNNI

(Saapuu)

Mistäs se tämä mies on kotoisin.

JORRI

Känsälästäpä sitä vain.

VÄNNI

Vai sieltä . . .

JORRI

Sieltä.

VÄNNI

Sieltä Känsälästähän se isä-ukko kuuluu ostaneen
aikoinaan sen hiirakon tamman, jonka sitte möi mus-
talaisille . . . Mikä viisikymmentä vuotta hänestä jo
tullee aikaa.

JORRI

Vai sieltä se sekin . . . Sekös sinä olet se vanha Vänni?

VÄNNI

(Raapii kainaloansa)

Ka sitä Vännin taloahan minä olen tässä jo asunut kohta hyvän osan vuotta . . . Vaikka siinä ruo-
jassa on niin kalliit ne verot, jotta papillekin menee jo eloa, jotta sillä syöttäisi koko karjan sikojakin . . .
Mutta jonkunhan sitä pitää sitäkin asua.

JORRI

Ka pitää . . . Ja se sian liha onkin nyt kallista tavaraa . . . Niin hyvä liha saisi olla niin huokeaa, jotta sitä kannattaisi syödä surkumatta . . . Entäs miten ne ovat tämän Vännin naimiskaupat? . . . Tokko se Jutikan tyttö tulee?

VÄNNI

Ka siinähän se on menossa asia . . . Niitä kauppoja on siinä hierottu pitkin kevättä ja nythän se pitäisi lopultakin päättää.

JORRI

Kyllähän se taitaisi hyvä olla naimisissakin olla, jos ei tarvitseisi sitä eukkoa elättää ja jos se ei riite-

lisi . . . Vaikka eikö sitä yleensä naimisiin joutunut sitte siunaile, jotta ainoastaan yksinään se on tään ihmisen hyvä olla?

VÄNNI

Ka sepä on sen päälle, miten se kullekin siinä eukon otossa onnistaa . . . Toisille onnistaa hyvästi ja toisille huonosti, niin kuin kaikessa muussakin kaupassa.

JORRI

Ka niinpä se on . . . Vaikka minua eivät ole vielä kaupoissa pahasti pettäneet muut kuin se Harjun Viku, joka petti piippukaupassa . . . Mutta minä pysynkin loitolla kaikista akoista . . .

VÄNNI

Eri . . . eri lailla se onnistaa siinäkin kutakin.

JORRI

Eri . . . Kun nyt onnistaisi sinun näin vanhoilla päivilläsi saamaan hyvän hierojan, niin sitte se kelpaisi elää, kun on itselläsi oma talo . . . Ja tämä rokka-Leena se olisi siinä asiassa pehmytkätinen . . . Mutta etpä sinä taitaisi siitä Leenasta huolia.

VÄNNI

Eipä siitä . . . vanhasta ämmästä . . . Ja kun tämä on kauppakin jo päättymässä tämän Jutikan tytön kanssa. *(Tynnörin kumina kuuluu)*

JORRI

Tynnöriä jo siellä palikoivat . . . Se on rahan merkki tuo.

HUUTO

Litviikille! . . . Hei miehet litviikille!

JORRI

(Lähtiessään)

Ahkeruus on ilomme, herra kapteini!

JUTIKKA

No, *(Silmäilee ympäriinsä)* eikö sitä tyttöä ole täälläkään?

VÄNNI

Eipä sitä . . . Mutta tässä sattui mies joka on kotoisin samasta Kängsälästä, mistä isä-ukko hiirakon tamman osti, niin sen kanssa meni tässä aika puhellessa.

JUTIKKA

(Harmittelee)

No minnehän tuo tyttö kaivaantui taaskin! . . . Kun se tänne sanoi lähtevänsä ja . . . Ihan on ihmeessä sen tytön kanssa!

VÄNNI

Löytyypä se nyt . . . Se on sen mustalaisen Ullan kanssa kävelemässä ja Ulla lupasi tuoda sen tänne . . . Kyllä se Ulla nyt sanansa pitää, kun sai rahaa.

JUTIKKA

No sittehän siinä ei enää muuta ole kuin pääätä vain asia itsensä Pirkan kanssa! . . . Isän suostumus, kuten sanottu, on ja silloinpa siinä ei muuta enää tarvitakaan.

VÄNNI

Ka mitäpäsi siinä muuta!

JUTIKKA

(Lähtien)

Minä tästä lähdenkin sitte jo saunapuita laittamaan, jotta saa kylpeä koko tämän mokoman asian päälle.

VÄNNI

Tule sitte kun on asia lopussa, niin tulee lujempi, kun itse olet.

LAULU MESÄSSÄ

Oi, ystävä kallis,
tule armaasi luoksi!
Kuka mun täten sallis
ikävöidä sun vuoksi.

ULLA

(Ilmestyy)

Eikö laula ihanasti tyttösesi.

VÄNNI

Onkos se Pirkan laulu?

ULLA

No kenenkäs se on! . . . Eikö laula ihanasti?

VÄNNI

Laulaa tuo pakana . . . luiluttaa.

ULLA

No anna sitte markka, niin tuossa paikassa on tyttö tuossa kivellä! . . . Anna, anna eläkä siinä . . . tahi.

VÄNNI

No . . . No tuossa on markka!

ULLA

Anna vielä toinen!

VÄNNI

Elä nyt enää! . . . Sinä kiskot jo!

ULLA

(Pyörähtää, nendäkkäästi)

No muuten en tuo tyttöäsi . . . Saat istua yksinäsi!

VÄNNI

No elähän nyt! . . . Elähän nyt suutu . . . kun minä kaivan täältä kukkarosta. *(Lukee)* Viisikymmentä . . . ja kolme kymmentä . . . ja markka . . . He nyt!

ULLA

(Lukee rahat)

No nyt saat mennä vähäksi aikaa tuonne . . . Minä sitte viittaa.

VÄNNI

(Vastaa väkistellen)

Minnekä tuonne? . . . Eikös sitä tässä sovi?

ULLA

(Kärtyyiseksi tekeytyen)

No tuonne metsään, jotta ei näy . . . Sillä aikaa minä tuon Pirkan tänne . . . istutan tytön tuohon kivelle ja silloin kosi . . . Saku ja Niku saavat olla vierasmiehet jotta ei tyttö pääse perääntymään . . .

VÄNNI

Eipä sitä ilkeä niiden aikana.

ULLA

As sinua vanha hullu . . . Ne ovat piilossa tuolla näreikössä, että vain kuulevat asian . . . Mene nyt, eläkä mukise enää . . . Minä käyn sitte sanomassa!
(Työntää)

VÄNNI

No. (*Menee. Saku ja Niku tulee*)

SAKU

Minnekä me!

ULLA

Tuonne . . . tuonne noin jotta ei ukko näe . . .
No hyvä on. (*Huutaa*) Leena! . . . Tänne Leena.

LEENA

(*Tulee nuoreksi maalattuna ja puettuna*)

Herra isä tätä rylliä! . . . Ihanhan minä olen kuin
mikäkin pahan hengen kuvatus.

ULLA

No. Hiljaa nyt! . . . Huivi noin silmille . . . Koeta
nyt sanoa tytön äänellä: ei saa,

LEENA

(*Kainosti*)

Ei saa!

ULLA

Vielä paremmin! . . . Niin kuin nuori tyttö! No:

LEENA

Ei saa!

ULLA

Ja nyt: Rakastan!

LEENA

Rakastan!

ULLA

Ja: En tiedä.

LEENA

En tiedä.

ULLA

No nyt istu tuohon kivelle . . . (*Asettelee*) Noin . . .
Eläkä vain katsahda Vänniin, tahi muutoin ei auta yhtään taika. (*Poistuu. Palaa Vännin kanssa*) Siinä se nyt on . . . Nyt jos et jo itse osaa, niin sitte et ole mies etkä mikään . . . No . . . Mene nyt. (*Sysää. Poistuu*)

VÄNNI

(*Istahtaa piippu hampaissa kivelle selin Leenaan, kyynärpäät polviin nojaten ja niin että selät tulevat vastatusten. Kotvasen kuluttua rykäisee*)

Yh-hy-yh-hy.

LEENA

(*Rykäisee samoin*)

Yh-hy-yh-hyh!

VÄNNI

(Yhä selin istuen, piippuaan imeksien)

Yskäkös se on sinussakin?

LEENA

(Tytön äänellä)

Yskä.

VÄNNI

Tää on niin yskäistä aikaa, tää juhannuksen aika.
(Äänettömyys)

LEENA

(Rykäsee)

Yh-hy-yh-hyh!

VÄNNI

Yskäistä . . . yskäistähän tämä on tämä aika . . .
Jokos ne on poikineet kaikki teidän lehmät?

LEENA

En minä tiedä.

VÄNNI

Meillä on vielä se punikki poikimatta . . . Mutta
kohtapa se sekin poikii. *(Äänettömyys)*

LEENA

(Rykkii taas)

Yh-hy-yh-hy-yh!

VÄNNI

Kovapa on yskä sinussakin. (*Kääntää kätensä taakseen, se sattuu Leenan käteen ja hän alkaa sormellaan hutkuttaa sen kämmentä*)

LEENA

Ei saa kutkuttaa!

VÄNNI

(*Vilkaisee taaksensa*)

Kohta . . . kohta se viimeinenkin lehmä poikii. (*Nojaa selkänsä Leenan selkään*) Mukavapa tämä onkin tässä istua!

LEENA

No . . . ei saa!

VÄNNI

(*Kääntyy viereen istumaan*)

Ka mitäpäs tämä pitkittäen paranee . . . Jos kerta rakastaa niin pitää rakastaa järkiään, eikä istua koko ikäänsä selätysten . . . Niin jotta rakastatkos sinä minua?

LEENA

Rakastan.

VÄNNI

No mikäs siinä on sitte enää esteenä kun vain itse Jutikka tulisi. (*Huutaa*) Jutikka . . . Onko se Jutikka siellä.

JUTIKKA

(*Vastaa*)

Täällä tulee. (*Ulla, Saku ja Niku saapuu*)

VÄNNI

Ka! . . . Tässäpä nämä ovat vierasmiehetkin, jotka voivat todistaa, jotta asia on peruuttamattomasti vahvistettu.

NIKU

Niin on.

SAKU

Niin . . . Luja on liitto.

ULLA

(*Leenalle*)

Tulehan kun minä sanon. (*Vie käspuolesta pitäen kiireesti pois*) Tule sukkelaan!

JUTIKKA

(*Saapuu*)

No miten se on asia?

VÄNNI

No se on päätetty . . . Ja tässä ovat vierasmiehetkin. Saavat todistaa, jotta se sinun velkasi saa olla perimättä minun kuolemaan asti kun vain korot maksat.

JUTIKKA

(*Ihmeissään*)

No hyvästihän se asia sitte päättyikin (*Muuttaa ään-
tään*) Ne nää nuoret tytöt aina alussa vähä reistaile-
vat, mutta ajan oloon ne sitte ottavat ja viisastuvat . . .
Johan minä sen sanoin sinulle.

VÄNNI

Hyvästihän tämä päättyi . . . (*Pyyhkii hikeä otsal-
taan*) Hyvästi päättyi tämä asia.

JUTIKKA

Minäpä tästä lähdenkin sitte viemään eukolle sa-
nan, niin on asia ihan selvä. (*Lähtee. Leena palaa, is-
tahtaa kivelle*)

VÄNNI

(*Istahtaa Leenan viereen*)

Tämä onkin ihana päivä.

LEENA

Onhan tuo.

VÄNNI

On tämä ihana päivä! . . . Kasvavat nuokin tou-
koviljat hyvästi. Eikö mennä vähä kävelemään?

LEENA

Minnekä.

VANNI

Ka vaikka mentäisi katsomaan sitä Mikko Juoperin mutasuota . . . Se kaupittelee sitä. Ja tarvitaanhan se talossa oma suo, josta saa mutaa.

LEENA

No mennään vain. *(Lähtevät. Saku, Niku ja Ulla nauravat)*

NIKU

No kyllä nyt Vänni viisastuu, kun sitä rokka-Leena vuodenkaan lempii.

SAKU

Tule . . . Mennään kertomaan sakin pojille!

NIKU

Mennään. *(Menevät)*

JUKKA

(Saapuu. Lyö Ullaa olalle)

No-han?

ULLA

Niin tarttui ukko kuin tappura tervaän . . . Katsohan: lapiolla näyttelee tuolla suon mutaa kultaselleen. *(Nauravat)*

JUTIKKA

Oikea lintu sinä, Ulla, olet! Kultaiset korvareenkaat pitää sinun kerran saada palkaksesi . . . Ja nyt sen kun Pirkalle sana ja tänä iltana sitä pitää kokolla iloa olla . . . Tule, Ulla, Fedasikin on tullut kaupungista ja odottaa sinua Teerisen Matin uudessa tuvassa. (*Tarttuu Ullan käsivarteen, vie, laulaen*)

Ja nyt on meillä Juhannus.
Ei huolen haituvaa.

(*Ulla yhtyy*)

Viulu soi ja joka neito
armahansa saa.

JORRI

(*Tulee vanhahkon Hesso mustalaisen kanssa, jatkaen puhetaan. Hessolla on nuorallinen tiukuja olan yli*)

Vai vielä sinä olet toki yhä leskenä . . . Täällä nyt menevät kaikki naimisiin niin jotta yksi ryske vain kuuluu . . . Mutta paras se, on että pysyt poikamiehenä . . . Ei siitä Ellastakaan sinulle mitään etua olisi.

HESSO

Ka menisipä tuo eukko jo mukina . . . menisi veli-hopea . . . Oma on hevonen ja omat on reslat, ja hyvät on tiuut hevosella. Mutta ei ole vain sattunut sopivaista.

JORRI

Eihän niistä akoista sopivaa saa . . . Senpä tähden tässä minunkaan ei tule otetuksi.

HESSO

Menisi, menisi vaimo, veli-hopea. Ja taitaa vaeltaakin näillä mailla Ella?

JORRI

Ka tätähän se Jutikan tyttöä toimittaa Jukalle.

HESSO

Omat . . . omat on, veli, reslat ja hevoset ja puukkoja tiukukauppa rahaa tuottaa. Puuttuu vain puhe-
miestä . . . Etkö taitaisi sinäkin siksi sopia? *(Tarjoaa nuuskaa)*

JORRI

Enpä minä ole sinä ollut . . . Minä olen aina naimisiin joutumista pelännyt! *(Nunskaa. Aivastaa)*
Pakana kun on väkevää!

HESSO

Mieti nyt asiaa veli-hopea. Ei ole muuta sopivaa miestä näillä mailla ja hyvin on nirpukas ottaa Ella. Ja kolkko se on talvella eukotta ajella.

JORRI

Ka voipi- (*Aivastaa*) voi- (*Aivastaa*) Tuo pakana kun aivastuttaa . . . Voipihan tuota miettiä sitäkin. (*Lähtöä tehden*) Vaikka syömäänhän tästä on lähdettävä. Huttu jähtyy. Tule sinne ruokapaikkaan vaihtamaan poikienⁿ kanssa puukkoja. Siellä on hyviä puukko- ja piippuhuijareita.

HESSO

(*Yhätee*)

Kernaasti tulen veli . . . Ja siellä sitte lähemmin Ellasta sovimme. (*Viulun soittoa vasemmalta*)

ULLA

(*Oikealta, puiden lomassa. Kuuntelee*)

Se on Feda. (*Heittää lentomuiskun. Korjaa kutrejaan ja nauhojaan*) Noin nauha ihanaksi . . . Ja kutri pois korvan taakse. (*Katsoo peiliin*) Nyt olet ihana, Ulla!

FEDA

(*Tulee oikealta, kultaiset korvarenkaat näpissä, käsi kohona. Laulaa, lähten askel askeleelta, korvarenkaita näytellen*)

Kaupungista minä kullalleni ostan
kultaiset korvarenkaat.

Tyttöni kaunihin polvelleni nostan
ja hellät laulut minä hänelle laulan.

Ulla, minun iltojeni ilo ja kaunis kukka minun poluillani.

ULLA

(Lähestyy, tarjoaa korvalehtensä)

No tuohon!

FEDA

(Suutelee korvalehteä)

No siihen suutelo!

ULLA

Ei kun rengas . . . No! . . .

FEDA

(Rengasta korvaan pannessaan)

Ja yhdessä ajan minä kultani kanssa
ja tiut ne ihanasti soivat.
Tyttöni silmät ne hellästi loistaa
ja kuu jo tähdet maita hopeoivat

ULLA

No kas niin . . . Toiseen korvaan toinen rengas.
(Kääntää toisen korvansa)

FEDA

(Rengasta pannen)

Kultaan minä vielä kerran tyttöni puen ja hopeai-
siin helyihin hevoseni . . . Ja yhdessä ajamme sitte
talvisiakin teitä ja vapaa vihuri viheltelee ja minä
kultaani näin . . . *(suutelee nopeasti)*

ULLA

(On olevinaan kova)

No! . . . Joko on isältä lupa?

FEDA

Ei ole mutta tulee . . . Kohta ovat tuhannet täydet. *(Nostaa Ullaa)* Kas näin, sinä minun oma Ulani . . . Näin minä nostan tyttöäni . . .

ULLA

Heitähän nyt . . . heitä nyt. *(Kaivaa pikkuista pyörällä peiliä taskustaan)* Kyllä sinä olet hyvä Feda! *(Katsoo peiliin, korjailee renkaitaan ja kutrejaan ja hyräilee sanatonta äskeistä säveltä. Äkkiä)* Olenko minä kaunis, Feda?

FEDA

Sinäkö? *(Yrittää ottaa kiini)*

ULLA

(Pakenee)

No . . . no! . . . Siivolla! . . . Istu nyt tuohan kivelle . . . *(Komentaen)* No heti!

FEDA

No täytyy totella, kultaseni, sinua. *(Istahtaa)* No-hon!

ULLA

Nyt sormet silmille . . . Hyvästi . . . jotta et näe . . .
Et saa katsoa! No kun niin mielesi tekee. No. (*Suu-
telee nopesti ja livahtaa pakoon*)

FEDA

(*Kotvan kuluttua*)

Vielä . . . Ulla . . . Ulla! . . . Tahi minä otan sor-
met silmiltä pois!

ELLA

(*Saapuu, huudahtaen*)

Feda! . . . Ja sormet silmillä istuu yksinään.

FEDA

(*Hämmästyy*)

Minnekäs se Ulla meni!

ULLA

(*Metsässä*)

Kuk-kuu . . . kuk'-kuu!

FEDA

Sinä vallaton . . . sinä iloinen keväinen käkeni.
(*Yrittää lähteä*)

ELLA

Elähän mene . . . Tuliko Hesso tänne?

FEDA

Hesso tuli . . . Ja kuule Ella: (*Lyö olalle*) Hesselolla on nyt jo oma hevonen ja Hesso on heittänyt juomisen pois. Sinä et saa hylkiä Hessoä, Ella.

ELLA

(*Ynseänä*)

No-oo! . . . Ikään kun en minä muita saisi.

FEDA

Sinun tähtesi sepäksi opetteli Hesso. Kauhavan puukkoja takoo, niillä ja tiuilla rahaa kokoaa ja sinua rakastaa Hesso. (*Tarttuu käsipuoleen*) Tule Ella! . . . Mennään etsimään Hesso sinulle.

ELLA

(*Väkistelee mennessänsä*)

Eläkä nyt vie väkisin! . . . (*Kauvempana*) Eh sinä!

SAKU

(*Tulee Heilinensä, iso rinkelivyyhti kaulassa, hanuri kädessä*)

Tule istu tähän pölkylle . . . Tää on joesta tuotu pölkky . . . Katkaise tästä rinkeli . . . no. Minulla on vielä toinen vyyhti huomiseksi.

HEILI

(*Taittaa rinkelin*)

Suurkiitosta!

SAKU

Nyt se saa Jukkakin sen Pirkan . . . Se sitä rakastaakin kovasti. (*Vetäsee sävelen*) Entäs onkos sillä sinun sisarellasi jo sulhanen . . . Annilla?

HEILI

Ei sillä vielä! . . .

SAKU

Siellä Räyringissä olisi sillekin hyviä poikia . . . Sekin Leppäahon Oska . . .

HEILI

Mhyy!

SAKU

Siellä Räyringissä ovatkin pojat parempia kuin täällä Tastulassa, mutta Tastulan tytöt taas ovat Räyringin tyttöjä paremmat . . . Onko se rinkeli hyvää?

HEILI

On.

JORRI

(*Tulee, heittäytyy tyytymättömänä mahalleen nurmikolle*)

Pilaavat naimisiin menolla koko elämän.

SAKU

Mikä sinulle tuli, Jorri?

JORRI

(Kuin itseksensä nuristen)

Leenankin villitsivät, jotta heitti hutun palamaan pohjaan! Pilasivat koko Juhannuksen.

SAKU

Elä ole milläsikään, Jorri . . . Minä annan rinkeliä.
(Tukkilaisia saapuu)

NIKU

Jorri! . . . Nouse pois, Jorri, siitä tieltä!

HAKKI

Jor-ri! . . . Nouse pois . . . tytöt tulevat kohta!
(Potkaisee hiljaa kylkeen) No Jorri . . . Nouse pois!
(Jorri painaa päänsä nurmeen)

PUHURI

Ei se nouse . . . Vieritetään se syrjään.

HAKKI

No! Vieritetään, pojat, pölkkyy pois!

TOISET

(Vierittäen)

Hoi! . . . hoi hoi . . . Vielä kerta. No-oin! *(Tytöt saapuvat juhlapuvuissa, poikia joukossa)*

JORRI

(Itsekseen, mahallaan)

Huomenna ei enää ole rokan keittäjääkään.

HAKKI

Mitä se Jorri nurisee?

SAKU

Jorri suuttui kun Leena vietiin . . . Jukka on tuolla. *(Huutaen)* Jukka! Tule tänne! Täällä ovat jo tytöt!

JUKKA

(Ohi mennen)

Kohta tulen. Pirkan vaan käyn kutsumassa. *(On kompastuu Jorrin jalkoihin)* As, sinä pötkylä! . . . Nouse jo hitolla ylös siitä!

HAKKI

No nyt ne ilot alkavat, kun Vännikin on akan saanut. Viulut soimaan ja tytöt tanssimaan!

SAKU

Vänni tulee!

VÄNNI

(Saapuu hikeä pyyhkien)

Lämpimiksi löi nämäkin ilmat nyt. Kun antaisi tämmöisiä ilmoja vielä enemmän, niin tulisi siitä tuota karjan ruokaa.

HAKKI

No Vänni! . . . Mitens ne kaupat vetelevät?

VÄNNI

Ka mikäpä s niillä on . . . Onhan se punakka-
poskinen tyttö . . . vaikka se ääni on vähän Jaakopin
ääni niin kuin leski-ihmisellä. (*Naurua. Jorri kohottautui istualleen*)

HAKKI

Se on yskä vain tytössä.

TOISET

Yskä . . . yskä se on.

VÄNNI

Ka tottapa se lie yskä. (*Raapii korvallistaan*) Tu-
hatta markkaa näet tahtoo se Juoperin Mikko muta-
suostaan, vaikka muta haisee paljaalle ruosteelle!

PUHURI

Vai tuhatta!

VÄNNI

Tuhatta . . . Se on rahalle ahne se Mikko.

JORRI

Sieltäpä se meidän Leenakin tulla pölähtää vielä!

TUKKILAISET

Hei! . . . Leena!

HAKKI

Meidän Leena! Ja majaako jo muuttaa!

LEENA

(Tulee hernesäkki vasemmalla olalla. Toisella olalla muuta kantamusta ja kattila kädessä. Heittää tavarat maahan)

Kokosin nuo vähät kapineet ja ruuan jäännökset pois, kun tässä oma talous on tulossa, ja niissäkö oli kantamista. *(Hamettaan suuttuneena levitellen)* Ja nuo pahan hengen rytkyt vielä, vieraat hameet, en heitä paremmin sano, kun niissä ei sovi kunnolla juoksemaan, vaan kaikki kintut jo niihin sotkeutuva ja olin jo vähällä jäädä Känsälän pojan hevosen jal-koihin. Mutta pelastuipa hänestä toki vielä. *(Vännille)* Joko sinä Vänni söit? *(Vänni katsahtaa vihaisesti)* Kuule Vänni!

YKSI TYTÖISTÄ

(Huudahtaan)

Jutikkalan Pirkka tulee!

TOISET TYTÖT

Pirkka! . . . *(Pyöräyttelevät Pirkkaa)*

SAKU

Nyt kun vain Jukka tulisi!

VÄNNI

(Itsekseen)

Tässä on tainnut olla mustalaisen peli!

LEENA

(Jatkaa äskeistä)

Etkö sinä Vänni kuullut? . . . Joko sinä söit . . .
(On langeta hameeseensa) No pahan hengen rykäle tuo hame! . . . Sehän se mustalaisen tyttö villitsi tällä tavalla kuvattelemaan Ikäänkuin tämä Vänni nyt ei olisi huolinut ilman näitä vieraita hamerytkäleitä! . . . Niin, joko sinä Vänni söit?

VÄNNI

(Myrtyneenä)

Tässä on tehty jutku!

JUKKA

(Saapuu)

Terve pojat ja terve tytöt!

TUKKILAISET

Terve!

JORRI

Onko sinulla, Jukka, antaa tupakkaa?

JUKKA

(Viskaa tupakkakukkaron)

On! Siinä on sinulle tupakat, Jorri . . . Ja nyt iloitaan kun on meidän Leena rikkaan isännän mieheksseen saanut . . . Nostetaan pojat Leena!

MIEHET

Nostetaan. *(Nostavat)* Eläköön!

LEENA

(Hämmästyy, yrittäen siunailla)

Senkö!

MIEHET

(Nostavat)

Eläköön!

LEENA

Senkö täyteistä!

MIEHET

(Nostavat)

Elä-köön!

LEENA

(Ankarana)

Senkö täyteistä tämä nyt on tämmöinen peli . . . Toisen miehen morsianta keikuttavat ja hypittävät . . . Ikään kun se nyt vanha akka punniten enää paraneisi!

VÄNNI

(Julmistuen)

Tässä on harjoitettu petosta . . . Mutta minä puran kaupat!

LEENA

(Silmät suurina)

Häh!

VÄNNI

(Ärjäisten)

Minä puran kaupat! . . . Ja pois lähdän jo koko sakista! . . . Pitäkää akkanne!

LEENA

Mitä? *(Vilkuilee neuvotonna)*

HAKKI

Se hylkää sinut.

VÄNNI

(Poistuen)

Heittiöt! . . . En paremmin sano!

LEENA

(Hätäillen)

Vänni! . . . Vänni hoi . . . Kuule Vänni! . . .

VÄNNI

(Metsään häviten)

Enkä kuule!

LEENA

Entäs vierasmiehet? . . . Häh! (*Rientää jälestä*)
Kuule Vänni! (*Loitoten*) Niinkö luulet saavasi vietellä
naisen ja sitte sen hylätä (*Naurua. Etempää*) Vänni . . .
Vänni hoi!

HAKKI

No nyt se ilo alkaa!

VÄNNI

(*Metsässä, huutamalla aivan*)

Ja ruunun miehillä minä panetutan kiini kaikki
jotka ovat petoksessa osalla olleet . . . Ja Jutikan
talon pitää mennä että naukuu. (*Naurua*)

LEENA

Entäs vierasmiehet? . . . Häh? (*Naurua*) Entäs
vierasmiehet? (*Naurua*)

JUKKA

Tästä tulee vielä lemmon himphamppu! . . . Mutta
tuli mikä tuli! Nyt on juhannus, eikä se tukkipoika
osaa surra arkenakaan! Tanssimaan nyt tytöt ja pojat
. . . Pidetään aikanansa iloa, sillä huomenna me jo
olemme päivää vanhemmat . . . päivää lähempänä
me hautaa ja pölkky merta ja sahaa! Tanssitaan!

KAIKKI

Tanssitaan . . . Tanssitaan!

HAKKI

Piiriin tytöt ja pojat . . . Ottakaa kukin parinne!
Tule sinä, Maiju, minulle.

NIKU

Tule Elli minulle . . .

JUKKA

(Nostaa Pirkan kättä)

Ja tämä tyttö on nyt tämän pojan.

JORRI

Ja Viitalan Antin tyttö Sakun. *(Heili tulee)*

SAKU

Niin on . . . Osaatko sinä Heili tätä tanssia?

HEILI

Eikö tuota osanne!

JUKKA

Tule Jorrikin tanssiin . . . Ota vaikka Hessu pariksesi niin et tarvitse pelätä pikiytymistä.

JORRI

Ka tule Hessu . . . niin hytkytetään!

HESSU

Hytkytetään veliseni!

JUKKA

No nyt!

(Laulavat, piiri pyörii)

Kevät kukkia kasvattaa
ja armas armasta lempii
ja onnettansa se olla saa
joka arkana empii.

(Parittain polkan tahdissa)

Siksi tanssimme että heiskuu,
kepeänä se tyttö leiskuu
pojan reippahan kainalossa
ja ai jai jai kainalossa.
Ja pois on huolet ja murheet.

*(Kertaavat loppuessa laulaen polkan säveltä sanoilla: „ralla,
ralla, ralla, rallaa“ ja tanssivat polskaa)*

JORRI

*(Toisten jo tauottua, hytkyttelee Hessun kanssa paikoillaan
hiljaa, kädet toistensa olalla. Hessulla piippu suupielessä)*

Kyllä tään nyt jo, Hessu, näkee, jotta ei tästä pyykistä moni mies nahkaansa naimatonna pelasta.

Neljäs näytös.

Metsä. Mustalaiseleiri. Lapsivitvi. Ella souvattaa sitä ruorasta. Junnu nukkuu nurmikolla. Vyön kude meneillään.

ELLA

(Laulaa)

Tuuti lasta, tuuti, aa!
Tuuti pikkarainen!
Vapahana heilahtaa
vitvi, nuku vainen.
Ihanasti tiuku soi,
vilkkuu kaunis illan koi.
Tuuti, aa, tupukkaa!
Nuku unta rauhaisaa!

Hei! Nouse jo, Junnu, makaamasta ja tule lasta tuudittamaan, niin saan kutoa vyötä tässä. (Nykäisee kylestä) Hei, Junnu! Nouse ja souvata Juijun lesken lasta tässä. Heitti siihen pienoisensa, pyysi minun liekuttamaan.

JUNNU

(Virutteleiksi pitkällään)

Nukkuukos se?

ELLA

Nukkuu . . . Äiti itse povuulle lähti . . . Liekuta pienoista nuorasta tuosta.

JUNNU

Ka joutaa tästä liekuttamaan. *(Liekuttaa. Järeällä äänellä)*

Tuu . . . tuu . . . tuu . . . tuu!

Aa . . . aa . . . aa . . . aa!

JORRI

(Saapuu Hessun kanssa. Hessulla puukkokimppu kädessä, hopeahelyt kaulassa)

Tuommoista siitä tulee jos menet naimisiin . . . Saat ruveta souvattamaan . . . Niin jotta minä puhe-miehenä jo ajoissa varotan sinua . . . jotta et sitte minua syytä!

HESSU

(Nostaa peitteen lapsen silmiltä)

Tää on, taitaa, Juijun lapsi.

JORRI

Niin jotta peräänny nyt, Hessu, aikansa . . . tästä Ellan kaupasta!

ELLA

(Vyötä kutoen)

Eh! . . . Siinä on puhemies! . . . Kun alkaa jo vetää vastakynttä!

JORRI

Ka sittenpä hän ei syytä . . . kun tunnollisesti tekee! . . . Ja mikäs hänen, Hessun, on yksinäänkin eläessä!

ELLA

Eh sinä, vanha poika! . . . Et sinä ymmärrä, mitä se on vaimo miehen reessä! Monet huolet hälventää ja monet paidat pesee miehellensä . . . Tyhjä se on vaimotta miehen reki ja autio on eukotta telta. Eh, sinä Jorri!

JORRI

Onpa siinä eukossa elättämistäkin.

ELLA

Sinä et, Jorri, älyä miten se asia on. Kyllä se eukko itsensä elättää ja huolen pitää miehestäänkin.

JORRI

Ja sitte vielä riitelee . . . ja laittaa lapsia . . . Niin jotta elä usko, Hessu, mitä tää Ella kehuu.

ELLA

Paljoko Hessu maksoit hevosesta?

HESSU

Puoli kolmatta sataa rahassa ja parin vielä puukkoja annoin.

JORRI

On se sitte hyvä hevonen.

HESSU

Seitsenvuotias on hepo . . . Lihava on ja vähillä heinillä talvella elää.

JUNNU

Onko se miten iso?

HESSU

Yksitoista korttelia vuohosesta sä'än rajaan . . . Iso on ja lihava ruuna, harja tuuhea ja lautaset leveät.

JUNNU

Hyvä hevonen on.

JORRI

Hyvä on . . . Pätesi tämän Hessun sillä poikamiehenäkin ajella.

(Leiriin tyttöä joukko mustalaislapsia, ollen hevosilla toiset ovat hevosina, toiset ajavat, piiska kädessä. Yksi ryömii nelinkontin, toinen ratsastajana sen selässä. Hälinää ja huutoa. „Hei“ huudahduksia).

ELLA

Sikiöt . . . Sikiöt siinä . . . Ah mitä elämää pitävät, pakanat! . . . Ettekö jo asetu siinä siivommalle ja heitä sitä huutamista. Ettekö herkeä häjyt. *(Tukistaa yhtä)* Eh sinä!

TUKISTETTU

Voi . . . voi! . . . Elä tukista!

ELLA

Annan minä teille toisillekin. *(Lapset pakenevat, kun hän niitä hapuilee)* Annan minä teille, kun vain kenen kiini saisin.

JORRI

Tuommoista siitä tulee Hessu . . . Niin jotta ajattele, ennen kun otat tään Ellan . . . Kun aikanaan pitää varansa, niin sitte ei ole katumista.

ELLA

Niin kun et itse, Jorri, olisi lapsena ollut . . . Ei, Jorri! Lapsessa on vanhemman turva ja eukossa miehen onni ja ilo . . . Sinä et vain älyä sitä.

HESSU

Ka kun tällä Ellalla itsellään ei ole vastaan, niin mitäpä näistä Jorrin vastustelemisista . . . Panemme hynttyyt yhteen rekeen!

ELLA

Mitäs sinä, Junnu, sanot siihen?

JUNNU

Ka mitäpä sanot. Eihän näihin Jorrin estelyihin ole uskomista. Ja terve ja hyvä mieshän tää on, Hessu . . . Hyvä oli entisellekin vaimollensa.

HESSU

Ei oltu Ellin kanssa yhtään kertaa torasilla.

ELLA

(Kokoo vyön kudoksen)

No tulehan tänne syrjään vähäsen, niin saan rauhassa kysellä vähäsen. *(Menevät)*

JORRI

(Itsekseen)

Eihän se uskonut minun sanojani . . . On taas yhtä miestä vähemmän maailmassa.

LEENA

(Tulee Ullalle riidellen)

Sinun, pahan hengen, villitystähän se oli kaikki . . . Mikä hätä minulla olisi ollu tukkilaisille emännöidessä. Ja olisi niitä ollut tarjolla semmoisiakin, jotka eivät olisi peräytyneet! No olisi kyllä ollut . . . Vaikka olisin Jorrin ottanut, niin ei olisi ollut mikään hätä eläessä . . . Mutta nyt saa jututa ja kärejäidä ennen kun saa asian kunnolla päättymään ja menettää vähät varasi vieraille miehille ja tuomareille.

ULLA

No ota Jorri . . . Tuossahan se on.

LEENA

(Huomaa Jorrin. Itsekseen)

Sekö pahuus senkin siihen heitti!

ULLA

Ota nyt!

JORRI

(Haparoï hatun eturavollensa)

Enpä minä mene naimisiin. *(Ryhtyy puhelemaan Junnun kanssa)*

ULLA

No nyt sen kuulit!

LEENA

(Rakattaa)

Mhyy! . . . Ikäänkuin nyt sinustakin vielä huolisi kuka . . . Kasattunut vanhapoika! . . . Tokko lie ihmis-kirjoissakaan enää!

ULLA

Elä nyt suutu Leena.

LEENA

(Suuttuu)

Suutun kyllä . . . Uhallakin suutun, enkä lepy enää sinä ilmoisna ikänä. Ja vallesmannilla panetan mustalaisetkin kiini!

ELLA

Mikä riita ja elämä täällä on!

LEENA

Mikä! . . . En paremmin siunaa!

JORRI

Se tää Leena vain katu . . . kun ei leskenä pysynyt.

ELLA

Elä sinä huoli, Leena . . . Tehdään vain uudet taiat, niin kyllä Vännin sydän sulaa. Ja rakkautta on vielä talossasi enemmän kuin rikkautta . . .

LEENA

Onhan sitä! . . . Saa tässä olla ja elää häväistynä . . . Mutta sen minä sanon jotta nähdä siinä pitää Jukan ja jokaisen, joka siinä on osalla ollut, jos ei vain Vänniä laki ja oikeus pane pysymään asiassa loppuun asti. Minä juttuan asian keisariin ja sinatyöriin asti.

ELLA

(Rauhottelee)

Tulehan, Leena, tänne telttaan . . . Tule tänne, kultaseni, niin supatetaan kahden kesken . . . Selviää se asia silloin . . . Tule kulta-Leena tänne. *(Tarttuu käsipuoleen)*

LEENA

(Menessään)

No elä nyt siinä kynkästä revi ja kisko . . . Osaan minä itsekin mennä. *(Häviävät telttaan)*

ULLA

(Lyö näppiä)

No nyt ne vasta alkavat ilot!

JORRI

Ka semmoistahan siitä tulee!

JUTIKKA

(Saapuu tuohtuneena)

Eikös sitä Vänniä näy täällä?

ULLA

(Viattomana)

Ei . . . Vänniäkö?

JUTIKKA

Kun se kuului aikoneen tänne tulla tohtoroittamaan tällä Junnulla hevostansa. *(Kävelee harmissaan)* No voi minua poloinen poika! Mihin leikkiin piti joutuakin näiden tukkilaisten tähden! . . . Nyt uhkaa Vänni myöttää talot ja vielä vetää vastuuseen petoksesta! . . . Kun häntä saisi edes itseään puhutella! *(Pyyhkii hiekiä)* Ihan tässä löylyssä jo hikoaa ihminen.

ULLA

Annahan kun minä katson kättäsi isäntä.

JUTIKKA

(Närkästyneenä)

Mene siitä! . . . Samassa köydessä sitä sinäkin olet . . . Ruunun kyydillä pitäisi lähettää mustalaiset pois koko Tastulasta. *(Lähtee)* Kun nyt vielä saisi mistä sen Vännin kiini! Jos hän vielä sopisi asian!

JUNNU

Tästä taitaa tulla iso ötäkkä vielä.

JORRI

Ka selviäisipä se jos Jukka heittäisi tämän Jutikan tytön ja ottaisi vaikka sen Antti Viitalan toisen tytön. Se on Vänni kova mies.

ULLA

No sieltähän sitä Vänniä nyt tuodaan. *(Teltaan)*
Ella ... Vänni tulee.

HAKKI

(Taluttaa Nikun kanssa Vänniä, joka voiikkaa)

Pahasti ... pahasti taisi nyt käydä Vännille ...
Koskeeko se yhä.

VÄNNI

Koskee se ... *(Voiikkaa)* Taitaa olla koko selkä
poikki. *(Ähkää)*

ELLA

(Teltan ovella)

Herra isä avita! ... Mikä sille Vännille tul

VÄNNI

Ka hevosen jalka oli kipeä, niin se lankesi tänne
tullessa ja kaatoi karryt ... *(Ähkää)* Ja selkä taisi
katketa!

ELLA

(Touhuten)

Rientäkää avuksi Vännille ystävät! . . . Nouda sinä, Ulla, sidettä tänne. *(Tuo penkin. Ulla lähtee telttaan, palaa oitis)* Pankaa Vänni siihen pitkällensä! . . . Nosta sinä Niku jalasta. *(Nostavat)* Nlin! Tule, Junnu, kopeloi miten on Vännille käynyt. *(Junnu kopeloi selkää)*

VÄNNI

Kopeloi . . . kopeloi, Junnu . . . Jos osaisit vetää selän sijoillensa . . . *(Ähkää. Ulla puhelee Ellalle)* Voi miten se koskee . . . Ei niin kovasti . . . Voi . . . voi! . . . Oi! . . . Mitenkä sille on siellä käynyt.

JUNNU

Se on sijoiltansa niukahtanut . . . Kun olisi viruttaa jaloista! . . . Tulisitte avuksi miehet!

ELLA

(Viittaa Ullalle)

Ei . . . Pahemmaksi selkä siitä tulee . . . Kun olisi hyvä hieroja mistä saada! Se se lykkisi lihat paikoillensa.

JORRI

Ka hieroohan se Leena!

HAKKI

Niin . . . Onhan se Leena.

VÄNNI

(*Ähkien*)

Vaikka tulisi mistä apu.

ULLA

Leena . . . Leena hoi! . . . Tule hiero! . . . Muuten Vänni kuolee kohta.

LEENA

(*Hämmästyy*)

No paha henkikö siihen Vänniin nyt meni . . . kun se on tuolla tavalla kuolemassa! Sivutko siltä ovat sijoiltaan menneet?

HAKKI

Sivut ovat nyrjähtäneet . . . Hiero, Leena.

LEENA

(*Voitokkaana*)

Näin se käy, kun mies pahalle hengelle ohjokset antaa ja hylkää laillisesti kihlatun morsiamensakin . . . Johan minä sanoin silloin, jotta et siitä pitkälle potki, kun jo rangaistus tulee . . . Ja niinpäs tulikin jotta tupsahti . . . (*Kopeloi selkää*) Mistä se selkä on poikki?

VÄNNI

Joka paikkaan koskee . . . Kun saisi sijoillensa vielä . . . (*Leena alkaa hieroksia*)

JORRI

Onhan tää Leena hyvä hieroja . . . Kyllä tää sen parantaa.

HAKKI

Kyllä . . . Parantaa tämä! (*Ryhtyy Nikun kanssa puhelemaan*)

LEENA

Kun sitä eläisi ihminen ristityiksi, eikä antaisi lihan ja maailman viettelyksille tilaa sydämessänsä, niin moni onnettomuus jäisi tulematta . . . Mutta tottapa se ei se vanha Aatami anna . . . Rupeaako se autamaan?

VÄNNI

Helpottaa se jo . . . Menisit, Junnu, suinaamaan sen hevosen jalkaa, vieläkö siitä kalu tulee.

JUNNU

(*Lähtee*)

Tule Ella avuksi . . . Ulla, souvata pienokaista!

JORRI

Hyvä . . . hyvä muijahan tämä Leena on . . . Ei ollut Leenan sopissa moittimista, vaikka se ei niihin liikoja lihoja tuhlannut . . .

LEENA

Helpottaako?

VÄNNI

Hyvää se tekee . . . Jo se alkaa vähä vetreytyä . . . Kun vain se hevosen jalka paraneisi! . . . Sehän se ruoja kaatoi liikatessaan.

JORRI

Ja onhan tällä Leenalla vielä rahojakin . . . Eikös niitä ollut yli neljä sataa silloin?

VÄNNI

Mistä se Leena on niin paljon koonnut?

JORRI

Ka tämä on ahkera ihminen, tämä Leena.

LEENA

(Kaikerrellen)

Mitäpä näistä köyhän rahoista on ja muista ahkeruuksista jos ei säästää osaa . . . Vaikka omiapa ne viidettä sataa olivat . . . Mutta nyt viime viikolla toki

sattui kuolemaan se sisar Kaisa ja siltä jäi niitä miehensä peruja neljättä tuhatta ja siihen vielä omat lehmät . . . Niin jotta onpa tässä nyt jo mitä toisellekin antaa . . . Vieläkö se kolottaa?

VÄNNI

Helpottaa se vain vähä kerrallaan . . . Niin jotta neljättä tuhattako jäi peruja Kaisalta sinulle?

LEENA

Ka siinäpä noita jäi kolmetuhatta kahdeksan sataa käteisessä. Ja eikä ole enää puutosta vaatteista-kaan. Kun ovat omat rytkyt Kaisan vaatteiden lisänä, niin on siinä vaatetta, jotta omillaan pääsee hautaan asti . . . Ja hyvälypsyiset lehmäthän ne olivat ne Kaisan lehmät . . . Vieläkö jomottaa?

VÄNNI

Ei se enää jomota . . . Mitenkä monta niitä oli-kaan . . . lehmiä?

LEENA

Ka kaksi aikaiseen poikivaa nuorta lehmää ja siihen vielä pientä karjaa ja iso sika . . . Tulehan nyt Niku vetämään jaloista ja Hakki kainaloista, niin se nyrjähtänyt nivel menee tuossa paikkaa paikoil-lensa . . . Ota tästä näin Hakki. *(Nikulle)* Ota

tuosta . . . tuosta nilkasta ja pidä varasi että et sivulle vedä . . . Nyt! . . . Hyvin tasaisesti. (*Painelee miesten vetäessä selkää*) Minä tässä painelen samalla.

HAKKI

No! Vedetäänhän nyt (*Vetävät*)

LEENA

Ihan näet rusahti kun meni paikoillensa! . . . Nyt se on terve! (*Vänni nousee istumaan, hieroo molemmin käsin sivujaan*) Silmätkin tässä ovat pesemättä. Vaikka olisi märkä riepu, jolla heitä sipuisi. (*Etsii riepua*)

JORRI

Se olisikin tää Vänni kuollut ilman Leenaa.

HAKKI

Kuolluthan se olisi!

JORRI

Kuollut . . . Tämä Leena toki pelasti.

NIKU

Onnihan se on Vännille, että on Leena!

JORRI

Ka onni . . .

VÄNNI

(Junnulle, joka palaa)

Tuliko siitä jalasta vielä kalu?

JUNNU

Terve tuli jalasta . . . Vuohosimesta vain oli nyrjähtänyt . . . Sijoillensa vetäsin jalan Ellan kanssa!

LEENA

(Pyyhkii märällä rievulla kasvojaan)

Olisi . . . olisihan tässä nyt ottajiakin . . . Mutta mikäpä hätä tässä on yksinäänkin eläessä . . . Ei tarvitse kenenkään housuja pestä, eikä paikata ukon paitoja . . . Ja kun hyvillään rupean niin avaan vielä oman kaupan kirkonkylään ja elän jotta keikahtaa siinä.

JORRI

Säästäväinen myöskin tämä Leena on.

HAKKI

Onhan tämä!

JORRI

On.

VÄNNI

Ka mitäpäsi siinä sitte on! . . . Kun on se hevosenkin jalka terve, niin pistäännyttään tässä Leenan kanssa pappilassa . . . Tule pois Leena!

LEENA

(Tekeytyy hämmästyneeksi)

Hyvänen aika! . . . Väkisinkö se nyt jo vie! . . .
Eikä tässä nyt enää itsellä sanan valtaa olekaan!

ELLA

(Työntää)

No mene, mene nyt siitä, kun Vänni on valmis
. . . Mene, mene nyt, Leena!

LEENA

No tämä nyt vasta kyytiä on . . . Kun ei nyt siunaamaankaan jouda.

VÄNNI

Tottapahan pappi sitte siunaa . . . Tule nyt vain
pois, niin pääsee huoletta ja voi alkaa ne heinätyöt.

ULLA

(Työntää)

Mene, mene nyt Leena!

LEENA

(Menessään)

No tämmöiseen kyytiinkö tämä nyt päättyikin koko
juttu!

ELLA

No siunatkoon siinä enää ihmistä moiseen joutumasta, kun selvisi tästä kunnialla!

JORRI

Tule pois Hakki ja Niku . . . niin ei sotkeennuta itse asiaan! (*Lähtevät*)

ULLA

(*Ellalle*)

No Ella? Otitko sinä Hessun?

ELLA

(*Salailleen*)

No! siinä! . . . Kaikki sinun urkkia pitää . . . Aaa!
. . . Siinähan se Fedakin on jo!

ULLA

(*Riemastuen, mennen vastaan*)

Minun kultani kaupungista
helyt kaunihit tuopi

FEDA

(*Jatkaa*)

Ja joen rannalla tuokkosesta
kultansa maljan hän juopi.

(*Heittää muiskun*)

No nyt Junnu! . . . Täydet ovat lunnaat tytöstäsi ja sata on vielä kaupan päälle . . . Tuoss'-on rahat, lue, Junnu! . . . Paljon rahaa, mutta enemmän arvoinen on tyttösi Junnu. Tule kun nostan sinua, kul-

taseni . . . Hei! (*Nostaa*) Kaunis olet kuin kukka
aholla ja kepeä kuin mustalaisen mieli! . . . Silkistä
minä sinulle kerran teltan teetän!

ULLA

En huoli minä silkistä, kun olet sinä minulla!
Soitat mulle viuluasi, niin savuina haihtuvat huolet ja
iloiten päivät vaeltavat.

JUNNU

Täydet ovat lunnaasi, Feda. Ja nyt. (*Yhdistää
kädet*) Kestäköön lujana liitto! (*Poistuu*)

ULLA

No nyt Feda . . . (*Suutelee*)

FEDA

No nyt. (*Yrittää suudella*)

ULLA

Ei enää . . . Ohoh . . . Hyvää aina tiputellen!

FEDA

Sinä iloinen lintunen . . . Mutta olkoon! Saan
minä vielä sinut povelleni! Ja nyt Ella! Nyt kutsu
tänne koko joukko ja kutsu koko kylän väki. Tänä
iltana pitää leirillä iloa olla . . . No Ella! Mene ja
hae oma Hessusi tänne iloille.

ULLA

(Hoputtaa)

Mene . . . mene Ella, hae Hessusi iloille oitis!

ELLA

Eh sinä! . . . Minkämoisen teet ilon remakan.
(Lähtee)

FEDA

No kas niin! Tulepas nyt kultaseni, istu tänne vierelleni. *(Istahtavat puun juurelle)* Istu ja ole iloinen Ulla . . . Komeat toin sinulle kihlat kaupungista. Hopeaisissa helyissä pitää tyttöni tänä iltana loistaa . . . Kah . . . Sieltä tulee Akun poika huiluinensa . . . Antaa pojan soitella meille ajan kuluksi *(Poika istahtaa kivelle, selin heihin ja soittaa huilua)*

FEDA

(Antaa sormuksen)

ULLA

(Panee sormuksen sormeensa. Ojentaa kätensä suudeltavaksi)

FEDA

(Antaa rannerenkaan)

ULLA

(Panee sen käteensä. Suutelee itse rannettansa. Saa toisen rannerenkaan. Suuteluttaa rannettansa. Saa kolmannen. Suuteluttaa poskeansa. Saa sormuksia. Suuteluttaa toista poskeansa. Saa kauniit nauhat. Syleilee Fedaa. Saa hopeaiset helyt, vyöt ja kaulanauhat ja suutelee Fedaa. Nousee. Ottaa muutamia tanssiaskelia. Feda sieppaa hänet vihdoin tanssista syleilyihin. Soitto lakkaa, soittaja poistuu)

No nyt Feda! Minä menen pukeutumaan helyihisi, nauhoihisi, keveämpiin hameisini ja illalla sitte!

FEDA

Illalla sitte tyttöseni! Pukeudu ihanaiseksi, kukkaseni. Minä menen, haen joukkoa koolle. Ella on apuna. Tukkilaisilla on tänään loppujuhla! Juhlakoot sen meidän mukana. Lähde siis sä, kultaseni!
(Heittää sormisuukon, saa saman vastaan. Lähtee)

ULLA

Nyt minä olen kuin lintunen, joka on saanut kauniit sulat ja löytänyt keväällä viherjövän varvun.
(Menee telttaan)

LAPSEN ÄITI

(Tulee, vie lapsen vitvistä pois)

Yksin näet ovat heittäneet lapsen siihen oman onnensa nojaan!

PIRKKA

(*Katselee*)

Minä en tiedä mitä varten Ella tänne kutsuu, kun täällä ei edes ketään ole . . . Sanoi Jukan olevan täällä (*Istahtaa. Huokaa*) Oi joi! Minä jo luulen kaiken selkenevän, mutta nyt on kaikki entistä pahempaa taaskin. (*Miettii suruissaan*) Ah! . . . Miksi minulle tämä suru piti tulla kannettavaksi! (*Rautakangen soittoa*)

HUUTO

Työ loppui! . . . Loppiaiselle tukkilaiset!

PIRKKA

(*Pelästyen*)

Mitä! . . . Joko loppui tukin lasku! . . . Ja nyt siis lähtee Jukkakin pois. (*Aikoo itkää*)

JUKKA

(*Saapuu*)

Pirkka! . . . Jo nyt suret liika myöhään. Kaksi asiaa on nyt lopussa, nimittäin surut ja tukkityöt . . . Nyt jo päivä pilvestä pääsee ja huolistansa pojan heila.

PIRKKA

(*Suruissaan*)

Niin . . . Sinä jaksat olla iloinen!

JUKKA

(Istahtaa rinnalle)

Pakostakin tulet sinäkin iloiseksi, kun minä . . .
(Näyttää rahatukkuu) Mitäs tämä on, Pirkka? . . . Katso
eikös se ole rahaa! . . . Noin. *(Selailee seteleitä)* Katsohan!

PIRKKA

(Kääntäen katseensa maahan)

Mistä sinä sait?

JUKKA

Keisari tekee rahaa tukkipojalle . . . Kuulehan
kun luen. *(Ottaa kirjeen taskustansa)* Kirjoitin setälle,
kuten sanoin, ja hän se nyt vastaa . . . Kuulehan.
(Lukee) Kirjoitit että olet rakastunut *(Nykäsee kyynäspäällään)*
ja että mitä minä siitä arvelen . . . ja että . . . olet . . .
Ja että tyttösi on kaunein kukka maailmassa.

PIRKKA

(Hymähtäen)

Hyi . . . Mitä sinä nyt kirjoitit tuolla tavalla!

JUKKA

Ja että hän on . . . hm . . . on iloinen kuin lintunen ja puhtaampi kuin enkeli!

PIRKKA

Voi, kun olet häjy! *(Hyvillään. Nuhdellen)*

JUKKA

Ja kun hän on sitä Jutikan sukua ja jos on äitiinsä tullut, niin on hän myöskin hyvä ja hellä . . . Ja siksipä puno sinä vain paula lujaksi. Sinä olet . . . No tätä minä en lue!

PIRKKA

Lue, lue vain . . . No mitä sinä olet?

JUKKA

Olet kunnan poika . . . Kas sitä setää! *(Lukee)* Ja kun minulla itselläni on näistä asioista kokemusta ja kun on näitä rahoja siunannut minulle, niin lähetän sinulle ne tarvittavat tuhannet. Ja nyt: Nyt maksa Jutikan velka Vännille ja ota tyttö itsellesi ja . . .

PIRKKA

Ihanko se on totta!

JUKKA

Elähän hätäile vielä. *(Lukee)* Ja kun otat hänet helluksesi, niin tee niin kuin minä tälle meidän muijalle teen, kuten tästä kirjeestä näet, eli toisin sanoen: anna hänelle oikein iloiset pusut! Niin, Pirkka . . . *(Aikoo suudella)* Anna hänelle! . . .

PIRKKA

(Hypähtää pakoön. Veitikkamaisesti)

Hyi sitä setää! . . . Kuka nyt kirjoittaa semmoisesta!

JUKKA

Pirkka! . . . Ettäkö en minä sinua kiini saisi, kun tästä ottamaan rupean . . . Kun setä käskee, niin totella pitää. *(Lähtee kiini ottamaan. Alkaa leikkisä juoksu penkin ympäri)*

PIRKKA

(Ilakoiden)

Et saa . . . et saa . . . et saa . . .

JUKKA

Maltahan sinä . . . Ettäkö en saa . . . Ettäkö. *(Sieppaa kiini)* Kun . . . *(Suutelee)* kun setä käskee, niin . . . *(Suutelee)*

JUTIKKA

(Ankarasti)

Mitä tämä elämä on . . . Pirk-ka!

ÄITI

(Nuhtelee)

Mitä sinä nyt Pirkka annat tuolla tavalla!

PIRKKA

Niin . . . kun se!

JUTIKKA

Sinun pitää muistaa, että vielä se on isä elossa ja se, joka näkee, taivaassa!

JUKKA

Kuulehan Jutikka!

JUTIKKA

(Kovana)

Minä en kuule nyt!

JUKKA

Kuulehan yksi sana!

JUTIKKA

(Jyrkästi)

Enkä kuule!

LOTTA

Kuule tuota nyt! . . . Et tuosta paljaasta kuulemisesta pahene!

JUTIKKA

Se vielä puuttuu, jotta rupeaa suorastaan hätyyttelemään . . . kun ensin on pannut pyörälle tytön

pään ja nurin koko paikkakunnan! (*Ankarasti*) Ruunun miehille minä annan asian.

JUKKA

(*Näyttää rahatukkua*)

Katsokaa tätä!

JUTIKKA

(*Jyrkästi*)

Enkä kat... (*Huomaa*) Mitä se on?... Se tukku?

JUKKA

Rahaa! Paljasta rahaa vain!

LOTTA

Kuulisit tuota nyt!... Mene tiedä mitä hän vielä sanoo... Onhan tämä reilu poika!

JUTIKKA

(*Lauhtuneena, mutta ynseästi*)

On!... Koko kylän on villinnyt... Mikä tästä vielä lopuksi perii!

JUKKA

Ei muu kuin hyvät häät ja iloinen elämä... Kuulehan Jutikka nyt!

JUTIKKA

No mitä.

JUKKA

Puhutaan loppu lyhyesti. Tässä on rahat! Maksa velka Vännille. Elä isäntänä konnullasi ja sano tuolle Pirkalle, jotta: mene, hyvä tyttö, sen tukkilaisen kelkkaan, kun se nyt sinut kuitenkin muutoin väkisin veisi!

JUTIKKA

(Selaillen rahoja)

Mi . . . mitä? . . . Oikeaa rahaako tää on?

JUKKA

No keisarin on kuva ja päällekirjoitus ja rehelli-
sellä pelillä on saatu joka penni. Mutta nyt ei ole
enää aikaa saivarrella, sillä kohta täällä ilo alkaa.
Nyt siis, Jutikka, sano sanasi pian!

JUTIKKA

(Raapii korvallistansa)

Ka, mitä sinä Lotta arvelet tästä?

LOTTA

Mitä minä nyt tästä . . . vanha ihminen! Oma
asiansa Pirkan . . . tehköön itse mitä tahtoo!

JUTIKKA

Ka eihän tää Lotta sano vastustavansa . . . Jos
tuo Pirkka kerran tahtoo!

JUKKA

Ja Pirkka. (*Avaa sylinsä*)

PIRKKA

(*Lennähtää syliin*)

Ja Pirkka tahtoo!

JUTIKKA

(*Ihmeissään*)

Mutta tämäpä nyt vasta hyvästi päättyi . . . Lem-poko tässä oli välillä . . . Ja . . . Onkohan tämä ihan totta. (*Tarkastelee rahoja*)

LOTTA

Onko se?

JUTIKKA

On . . . Totta tämä on . . . Oikeaa rahaa . . . Kun nyt vain löytäisi Vännin. No . . . olkoon nyt onneksi tyttö sinulle! (*Lyö kättä Jukalle*)

LOTTA

Ka olkoon onneksi sinulle, Pirkka . . . Jo tuota saitkin surra . . . Tulehan tänne kun minä vähä su-patan. (*Vie Pirkan syrjään, korjailee sen pukua ja puhelee*)

JUTIKKA

Kun nyt sen Vännin saisi käsiinsä . . . Lotta, minä menen sitä Vänniä etsimään ja maksan sen velan

SAKU

(Tulee Heilinensä)

Vänni ajaa tänne pappilasta . . . Se on panetuttanut itsensä Leenan kanssa kuulutuksiin. *(Hämmästys)*

JUTIKKA

Mitä! . . . Leenanko kanssa!

SAKU

Yhtä aikaa satuimme sinne . . . Tulehan, Heili, nyt purkamaan näitä kihlatavaroita. *(Rupeaa kyykylleen. Purkaa paketista huiveja ja kangasta Heilille)*

JUTIKKA

(Katsoo)

Sieltäpäähän näkyy ajavan Vänni pappilasta päin . . . No johan nyt on koko maailma nurin narin menemässä, kun Vännikin on viisastunut!

JUKKA

Ei. Se on nyt jo oikein päin menemässä. Äsken se oli nurin, kun Jutikan tytär oli menossa Vännin rekeen . . . Tukit olivat ruhkassa, mutta se ruhka alkaa jo hajota. Käyn haen tänne tukkilaiset ja sitte se laukeaa koko ruhka. *(Lähtee)*

HESSU

(Saapuu Ellan kanssa)

Tässä on entisen vaimo-vainajaan peruja sinulle . . .
Tässä on hopeasolki . . . tässä hopeavyö . . . Ja tässä
uutta . . . kaunein kihlahame, mitä on nähnyt musta-
lainen! . . . Pue yllesi, Ellaseni!

LOTTA

No meneekös se tääkin Ella jo miehelle! . . . Mene
nyt! . . . Leski-ihminen sinäkin!

ELLA

(Hametta pukien)

Ka ei, hyvä emäntä, se vaimon ole hauska yksin
vilussa värjötellä . . . Kaksin on reessäkin aina so-
mempaa olla ja rattoisampi taipaleella . . . Kun itse-
kin leskenä olisit, niin arvaisit sen lesken mielen.
Jos on paha miehelässä, niin on pahempi miehetönnä!

JUTIKKA

Ja mikäs tällä Hessullakaan on vielä eukkoa ot-
taessa! . . . Kun tässä kaikki muutkin akottuvat . . .
Ja noin korean hameenkin osti vielä hilsullensa! . . .
No olkoon sitte onneksi Hessullekin!

ELLA

(Ihailee hamettansa)

Eh, kun ovat iloiset värit! . . . Pois menee suru sydämestä, kun on moinen hame yllä . . . Hyvän antoi kohtalo miehen minulle. *(Taputtaa Hessua poskelle)* Kovin olet, Hessu, hyvä Ellallesi . . . Kunpa vaan jatkuisi vuosia sinulle. Ei meiltä rakkaus kesken loppu eikä pane leipää halla. *(Tukkilaiset tulevat pyhävaatteissa)* Hei . . . Meidän pojat!

JUTIKKA

Siinäpähän ovat pojat.

JORRI

Tässä.

HAKKI

Tässä ovat pojat!

JUTIKKA

Ja sieltä tulee tyttöjoukko . . . Tässäpä nyt markkinat tulevat. *(Saapuu sekaisin kylän väkeä pyhäpuvuissa ja juhlapukuisia mustalaisia)* Tässä . . . tässäpä markkinat alkavat!

JUKKA

No nyt on kaikilla heila . . . Ei puutu enää muuta kuin loppuilot, niin silloin on maailma vihdoinkin valmis . . . ja täydellinen ihmisonni.

SAKU

Puuttuu tästä vielä Vänni!

JORRI

Ka tuossapa tuo Vänni tulee Leenoinensa!

VÄNNI

Hyvästipä se lykästi siellä pappilassa . . . Tällä Leenalla on rikkaita sukulaisia kuollut joka kylässä . . . Siinä rovasti kun selaili niitä kirkon kirjojaan, niin huomasi, että se Ameriikassa kuollut rikas Aku Vintturi, jonka perillisiä itse kuvernööri etsii, onkin tämän minun Leenan entinen setä ja jotta se perintö jää tälle Leenalle . . . yli kolmekymmentä tuhatta.

LEENA

No mitä näistä nyt jo ilmoittelee . . . joutavista perinnöistä . . . Vaikka saatpa tuota nyt iloinen olla, kun sait minut omaksesi . . . Et tarvitse ihan paljasta eukkoa kotiisi viedä.

VÄNNI

Ka mitäpä s tässä on nurehtimista!

JUTIKKA

Ja tästä saat lisää rahaa . . . Minä maksan sen velkani sinulle.

VÄNNI

Sepä saa nyt olla perimättä aina minun kuolemaani asti . . . kun vain maksat korot jos jaksat ja sitte loput tälle Leenalle, kun minusta aika jättää.

JUKKA

Ei . . . Ota pois vain velkasi.

VÄNNI

(Jyrkästi)

Enkä ota . . . Kun Vänni kerran minkä sanoo, niin se pitää.

LEENA

Niin se pitääkin mies olla, jotta se ei turhia pyörrähtele! . . . Semmoinen mies se kun eukollensakin lupaa rakastaa ja kuuliainen olla, niin se on sitä myös, eikä aina omaa päätänsä nosta!

JUTIKKA

No nythän on ihmeinen aika, kun ei enää rahakaan kelpaa ihmisille. *(Feda saapuu)*

VÄNNI

Anna tuolle vävyillesi, jotta pääsee elämän alkuun . . . Sillä hyvä ja reilu miehen alku se on vaikka se on semmoinen kuin nää muutkin tukkilaisvetelykset.

FEDA

No se oli oikein tehty . . . Hurratkaa Vännille tukkipojat!

JUKKA

Nostetaan Vänniä.

MIEHET

Nostetaan! (*Nostavat*) Eläköön . . . Elä-

LEENA

(*Estää*)

Ettekö herkeä sitä viskomasta . . . Menkää matkaanne siitä! Keikutatte ja pudotatte vielä ja katkaiset te taas sivut! Tule pois, Vänni, tänne minun suojiin. Ja siunaa jo itsesi näistä maallisista, kun olet kerran oman osasi saanut!

JUKKA

No heitetään Vänni kullallensa . . . Mutta missä se on se minun oma lintuseni! (*Näyttää sormuksiaan*) Pirkka! Katsoppas sinä näitä oman kullan kihlakaluja ja tule ja pistä pikkusormesi tuohon lemmen paulaan . . . Näin ovat ihanat kihlakalut. (*Laulaa*)

Kultani sormessa kihlasormus
kerran kun kauniisti loistaa

(*Pistää sormuksen Pirkan sormeen. Useat jatkavat*)

niin ei mikään, ei milloinkaan
voi multa onnea poistaa. (*Kertaavat*)

ULLA

(*Tulla helahtaa helyissänsä*)

Ja kultaiset kihlat ja punaiset nauhat
kultani mulle jo osti.
Hän minut silkkiseen telttänsä vei
ja hellähän onnehen nosti.

USEAT

(*Kertaavat*)

Hän minut silkkiseen telttänsä vei
ja hellähän onnehen nosti.

VÄNNI

No nyt se on kaikilla tää kulta.

FEDA

Kaikilla on kulta, mutta minun kultani se on sit-
tekin kaikista paras.

SAKU

Elä nyt.

LEENA

(*Vännille. Nyäisten*)

No kehu nyt sinäkin omaasi, Vänni!

VÄNNI

Ka mitäpä tää paras kehuen korjautuu! Ja nyt kun on kaikilla kulta ja minulla niistä kaikkein paras, niin nyt tanssitaan!

VÄKI

Tanssitaan . . . Tanssitaan . . . Tanssitaan!

JORRI

(Kuin itseksseen)

Ka iloitkoot nyt . . . Kyllä sitä aina tämmöisen ilon perästä rupea itkuakin kuulumaan . . .

FEDA

Tanssi sinä tyttöseni, kun sinun kultasi soittaa sinulle . . . Ihanintansa soittaa Fedasi sinulle. *(Soittaa. Ulla tanssii yksinänsä jonkun sulavan liikkeen)*

SAKU

(Tanssin lopussa Heilillensä)

On se kaunis tuokin Fedan heili.

JUKKA

Ja nyt kaikki Ullan avuksi . . . Tanssitaan tukkilais-mustalaistanssi!

VÄKI

Hyvä! . . . Tanssitaan . . . Tanssitaan!

(Yleinen kaunis mustalaistanssin tapainen tanssi. Vanhemmat katselevat syrjässä seisten sitä)

JUKKA

(Tanssin lopussa)

Näin ne loppuvat tukkityöt ja näin naimattomien ilot, kun kukin kultansa saapi!

JORRI

(Menee näyttämön yli sen etupuolitse, kuin itsekseen puhuen ja pidellen piippua suunsa edessä, valmiina suuhun pantavaksi)

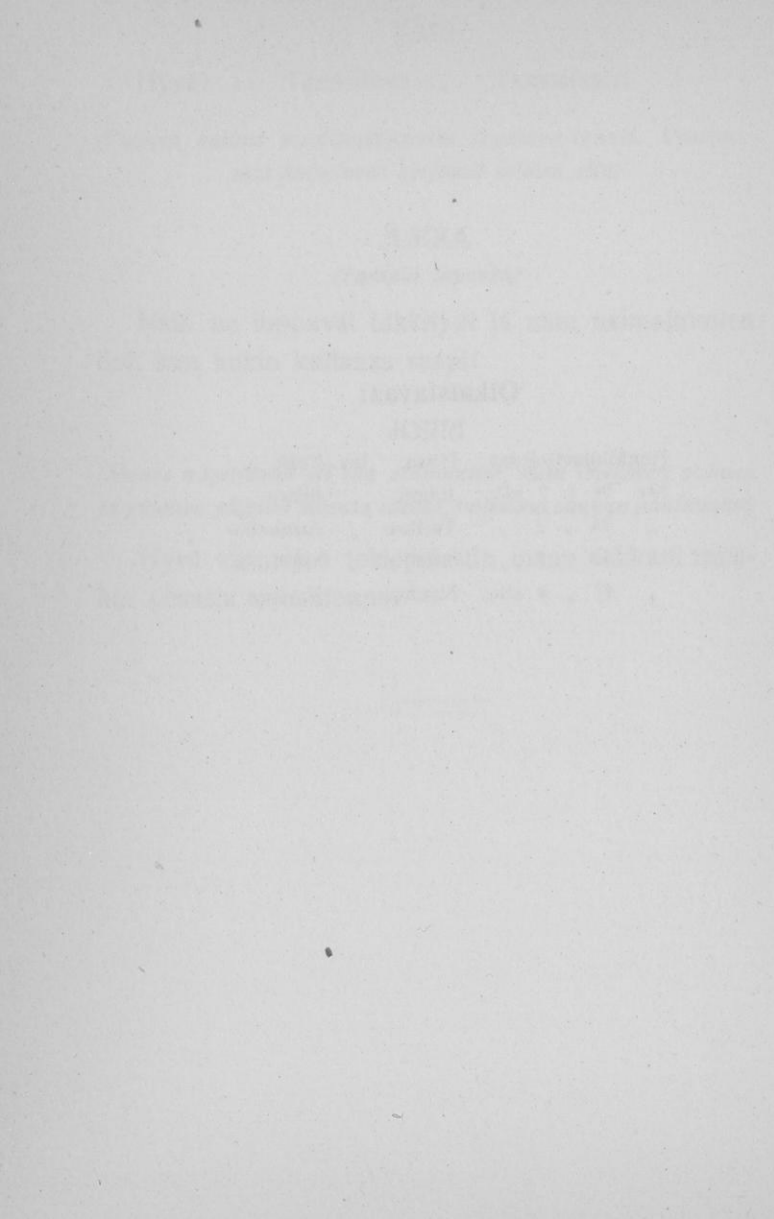
Hyvä että minä toki pelastin oman nahkani tästäkin pesusta naimatonna!

Oikaistavaa:

Henkilöluettelossa: Hilsu, lue *Heili*
Siv. 14 r. 7 ylh.: Juhon, „ *Jukan*
„ 24 „ 2 „ Tarttuu „ *Jutauttaa*
„ 35 „ 9 „ halailen „ *hätäillen*
„ 47 „ 4 alh.: Nauraa „ *Naurua*

MAIJU LASSILAN KERTOMUKSIA

TULITIKKUJA LAINAAMASSA

3 painos. Hinta 3 mk.

„Kertomus vaikuttaa läpeensä kuin paras huvinäytelmä. Se onkin suurimmalta osaltaan vuorokeskustelua. Näiden vuorokeskustelujen rakentamisessa osottautuu tekijä aivan erinomaiseksi kansan — tai lähemmin määritellen savolaiskansan, sillä kertomus liikkuu Liperissä ja Joensuussa — sieluelämän tuntijaksi. Lisäksi osottaa monimutkaisen juonen taitava hoitaminen tekijässä suurta kekseliäisyyttä ja mielikuvitusta. Kertomuksessa seuraavat toinen toistaan koomillisemmat kohtaukset ja huumori on paikoin yli pursuavan mehevää.“ (U. Suomettaressa *Kyösti Wilkuna*.)

PIRTTIPOHJALAISET

Hinta 2 mk. 50 p.

„Kekseliäs silmä huomaamaan naurettavia puolia kuvattavissa henkilöissä, uskollisuus kokonaiskuvan piirtämisessä ja erinomainen havaintokyky kuvaamaan arkielämää semmoisella lämpöisellä realismilla, että lukija viehättyy heti — nämä hyvät ominaisuudet on Maiju Lassila taasen luonut esiin teoksessaan.“ (Uusimaassa *Emil Lassinen*.)

POJAT ASIALLA

2 painos. Hinta 2 mk. 50 p.

„Teos, joka menestyksellä puolustaa asemaansa tämän vuoden hausimpien kirjojen joukossa.“ (Kalevassa *K. S.*)

„Maiju Lassilalla on tavaton taito paisuttaa kuvaustaan. Se kasvaa kuin luomisvyöry.“ (U. Suomettaressa *Vuoritsalo*.)

Suomalainen Kustannus-O.-Y. KANSA

— Hinta 2 mk. —